

GAZETA HAJNOWSKA

MAJ 2008 NR 1 (133)

ISSN 1427-051X

Cena 2 zł

Międzynarodowy Festiwal Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej

Laureaci Festiwalu w 2007 roku Chór Politechniki Warszawskiej (z lewej) i Chór Studentów Państwowego Kolegium Sztuki z Homla (u góry) wystąpią w tegorocznym Koncercie Inauguracyjnym.

Koncert w żwirowni, przy OEL „Jagiellońskie”.

Program Międzynarodowego Festiwalu Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej 25-31 maja 2008 r.

**Sobór Świętej Trójcy w Hajnówce
Otwarcie Festiwalu**

25.05.2008 (niedziela) godz. 18.00

Koncert Inauguracyjny MF HDMC

Chór Politechniki Warszawskiej

Chór Studentów Państwowego Kolegium Sztuki - Homl (Białoruś)

26.05.2008 (poniedziałek) godz. 15.00

1. Chór Dziecięcy - Młodzieżowy Parafii Prawosławnej św. Michała Archaniola - Orla (Polska)
2. Chór Parafii Prawosławnej św. Mikołaja - Michałowo (Polska)
3. Chór Parafii Prawosławnej św. Mikołaja - Białowieża (Polska)
4. Chór Parafii Prawosławnej Matki Bożej „Miłującej” - Czeremcha (Polska)
5. Chór Katedralny Soboru Świętej Trójcy w Hajnówce - Hajnówka (Polska)
6. Chór Parafii Prawosławnej Narodzenia Przenajświętszej Bogurodzicy - Bielsk Podlaski (Polska)
7. Chór Polskojęzyczny Parafii Prawosławnej św. Ducha - Białystok (Polska)
8. Żeński Zespół Wokalny „AKORD” Wydziału Filologicznego UwB - Białystok (Polska)

27.05.2008 (wtorek) godz. 15.00

1. Chór Parafii Prawosławnej św. Serafima z Sarowa - Kostomłoty (Polska)
2. Chór „MARIAWITA” Starokatolickiego Kościoła Mariawitów - Dobra (Polska)
3. Chór Młodzieżowy Parafii Prawosławnej św. Dymitra - Hajnówka (Polska)
4. Chór Dziecięcy Parafii Prawosławnej p.w. Zaśnięcia NMP - Bielsk Podlaski (Polska)
5. Chór Prawosławnego Punktu Duszpasterskiego św. męcz. Archimandryty Grzegorza - Warszawa (Polska)
6. Chór Parafii Prawosławnej św. Jerzego - Białystok (Polska)
7. Chór „WOSKLIKNOWIENIE” Parafii Prawosławnej Narodzenia św. Jana Chrzciciela - Hajnówka (Polska)
8. Chór Kameralny „CHRESZCZATIK” - Kijów (Ukraina)

28.05.2008 (środa) godz. 15.00

1. Chór Parafii Prawosławnej Zaśnięcia NMP - Zabłudów (Polska)
2. Sekstet Wokalny „IMPREVISTI” - Warszawa (Polska)
3. Chór Parafii Prawosławnej św. Metropolity Piotra (Mohyły) - Lublin (Polska)
4. Kameralny Chór Męski „HARMONIKOS” Parafii Prawosławnej Zmartwychwstania Pańskiego - Białystok (Polska)
5. Chór Duchowieństwa Diecezji Warszawsko-Bielskiej - (Polska)
6. Studium Psalmistów i Dyrygentów - Hajnówka (Polska)
7. Chór „POLIFONIA” Pracowników i Studentów PB - Białystok (Polska)
8. Chór Parafii Prawosławnej Zaśnięcia NMP - Bielsk Podlaski (Polska)

29.05.2008 (czwartek) godz. 15.00

1. Chór Kameralny „ANGELUS” - Wrocław (Polska)
2. Chór „SVETI MARCO” - Parafii Prawosławnej Zmartwychwstania Pańskiego - Podgorica (Czarnogóra)
3. Chór Komendy Wojewódzkiej Policji - Białymstoku (Polska)
4. Chór Soboru św. Aleksandra Newskiego - Melitopol (Ukraina)
5. Kameralny Chór Męski Parafii Prawosławnej Wszystkich Świętych - Mińsk (Białoruś)
6. Chór „IWIERSKAJA SWIECZA” Dekanatu Kłajpedzkiego - Telszai (Litwa)
7. Moskiewski Ormiański Chór Kameralny - Moskwa (Rosja)
8. Chór Prawosławnej Akademii Duchownej i Seminarium Duchownego - Sankt - Petersburg (Rosja)
9. Patriarchalny Chór Soboru Chrystusa Zbawiciela - Moskwa (Rosja)

30.05.2008 (piątek) godz. 15.00

1. Chór „RODOLUBETS” Liceum im. Ch. Boteva - Wala Perzej (Republika Mołdawii)
2. Amatorski Chór „WARTENBERGER KANTOREI” - Berlin (Niemcy)
3. Chór „THEOLOGUS” Wydziału Teologii Prawosławnej Uniwersytetu im. A. J. Kuza - Iasi (Rumunia)
4. Chór Wydziału Dyrygentury Uniwersytetu Pedagogicznego im. M. Dragomanowa - Kijów (Ukraina)
5. Chór Akademicki „SRETENIE” Uniwersytetu Pedagogicznego - Szuja (Rosja)
6. Ukraiński Chór Męski „ŻURAWLI” - Warszawa (Polska)
7. Akademicki Chór „BEL CANTO” Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii TWP - Olsztyn (Polska)
8. Chór Żeński Wydziału Muzycznego Moskiewskiego Uniwersytetu Pedagogicznego - Moskwa (Rosja)

Zakończenie Festiwalu

31.05.2008 (sobota)

godz. 13:00 – Ogłoszenie wyników (Hajnowski Dom Kultury)

Koncerty Galowe:

godz. 15.00 – Sobór Św. Trójcy w Hajnówce (ul. ks. A. Dziewiatowskiego 15)

godz. 19.00 – Cerkiew Hagia Sophia w Białymstoku (ul. Trawiasta 5)

MIESIĘCZNIK

Redaguje zespół. Redaktor naczelny Tadeusz Topolski

Rada Programowa: Magdalena Chirko (przewodnicząca), Joanna Kisielewicz, Emilia Rynkowska, Artur Gierasimiuk, Krzysztof Wilamowski

Adres redakcji: 17-200 Hajnówka, ul. 3 Maja 45, tel. (085) 682 29 69 w. 37

e-mail: gazetahajnowska@tlen.pl

Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce Druk: LogoArt

Szanowni Państwo!

Po kilkumiesięcznej przerwie „Gazeta Hajnowska” powraca na lokalny rynek prasy w kształcie nieco odmiennym od dotychczasowego; zmiany dotyczą częstotliwości ukazywania się GH oraz tematyki artykułów. Miesięczny cykl wydawniczy sprawiał, że część publikowanych materiałów traciła aktualność, ponadto powielane były informacje zamieszczone wcześniej na internetowej stronie miasta. Źródłem bieżących informacji pozostanie strona www.hajnowka.pl, natomiast w rzadziej niż dotychczas ukazującej się „Gazecie Hajnowskiej” więcej uwagi będzie poświęcone sprawom samorządowym i problemowym.

Zmianie ulega też cena GH – przypominam, że prawie dwukrotnie wzrosła objętość gazety, doszedł kolor na okładce, a cena gazety była wciąż taka sama.

Życzę przyjemnej lektury, zapraszam do współpracy i dzielenia się uwagami na temat nowej „Gazety Hajnowskiej”.

Tadeusz Topolski

Koncert w Plenerze

*„Szczęśliwi, wołajcie radośnie na cześć Pana,
prawym przystoi pieśń chwały.
Sławcie Pana na cytrze,
śpiewajcie Mu przy harfie o dziesięciu strunach.
Śpiewajcie Jemu pieśń nową,
pełnym głosem pięknie Mu śpiewajcie!”*

Psalm 33

Podobnie jak w latach ubiegłych również i w tym roku słoneczne majowe dni staną się świętem sympatyków śpiewu cerkiewnego. Czy śpiewać można wszędzie? Twierdząco na to pytanie odpowie nie tylko niejeden hajnowianin, ale również Europejczyk. Tematem piątkowego koncertu plenerowego w ramach Międzynarodowego Festiwalu Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej - Hajnówka 2008, który odbędzie się jak co roku w Białowieży jest „Muzyka bez granic”.

Od wieków różnorodność kultur, narodów, religii coraz wyraźniej wpisuje się w doświadczenie i charakter życia codziennego. Nieustanny rozwój mediów i zapośredniczonej komunikacji, która wydaje się zawężać przestrzeń niewątpliwie zbliża do tego, co odmienne kulturowo. Wirtualne doświadczenie „inności” staje się czymś codziennym. Polska rzeczywistość pomimo, że dość jednolita kulturowo, coraz bardziej wrasta jednak w realia Europy Zachodniej. Mimo to kolejne zmiany w jej systemie dotyczą przede wszystkim aspektów społecznych. Zmiana relacji międzyludzkich, których jedną z zasadniczych konsekwencji jest zauważenie i próba rozumienia wielokulturowości i jej skutków dla rozwoju jednostek i społeczeństw jest niestety często pomijana. Jednak nie tym razem. Międzynarodowy Festiwal Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej nie pozwala o tym zapomnieć. Również i w roku obecnym „Miasteczko na skraju Puszczy”, jak o Hajnówce wiele razy wypowiadała się jedna z najwybitniejszych polskich dokumentalistek- Tamara Sołowiejcz, kolejny raz staje na wysokości zadania i łączy nie tylko kraje, religie, ale również cywilizacje. Czy nie jest to fenomen w integrującej się Europie? Niejeden z badaczy kultury przyznałby, że tak, odpowiadając na pytanie jak niewielkie miasteczko na wschodnim pograniczu może w tak konstruktywny sposób budować pomost pomiędzy ludźmi wywodzącymi się nawet z dalekich krain, a co za tym idzie kreować tożsamość swoich mieszkańców. W dniu 30 maja 2008 roku Białowieża stanie się „stolicą” Międzynarodowego Festiwalu Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej. Koncert plenerowy pod hasłem „Muzyka bez granic”, zgodnie z tradycją ubiegłych lat odbędzie się w zwirowni przy Ośrodku Edukacji Leśnej „Jagiellońskie” nieopodal Białowieży o godzinie 20.30. W tym roku będziemy gościć chóry z różnych krajów europejskich, jak na przykład: Chór „Rodolubets” z Bułgarii, Chór Uniwersytecki „Theologus” z Rumunii, Żeński Chór Wydziału Muzycznego Moskiewskiego Uniwersytetu Pedagogicznego – Moskwa (Rosja), Chór Wydziału Dyrygentury Uniwersytetu Pedagogicznego im. M. Dragomanowa na Ukrainie. Swoim występem zaszczyt nas również chór z Polski: Ukraiński Chór Męski „Żurawli” z Warszawy.

Każdy zapewne podczas plenerowego koncertu w Białowieży znajdzie coś dla siebie, na który w imieniu swoim i organizatorów serdecznie zapraszam.

Janusz Rusaczyk

Jury MF HDMC 2008

Ks. Mitrat Leoncjusz Tofiluk – przewodniczący Jury; proboszcz parafii Św. Archanioła Michała w Bielsku Podlaskim, dyrektor Szkoły Ikonograficznej. Wieloletni dyrygent chóru hajnowskiej parafii, wybitny znawca repertuaru cerkiewnego, zwłaszcza *znamiennego raspiewa*.

Ks. Protojerej Jerzy Mackiewicz – długoletni dyrygent Soboru Katedralnego Św. Mikołaja w Białymstoku, wybitny znawca repertuaru cerkiewnego

Profesor Michail Driniewskij – wieloletni dyrygent i kierownik artystyczny Kapeli im. Giennadija Citowicza w Mińsku na Białorusi

Dr hab. Katarzyna Sokołowska – pracownik naukowy Katedry Chóralistyki Wydziału Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie

Profesor dr hab. Grzegorz Pecka – kierownik Katedry Dydaktyki Muzycznej Instytutu Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II (wykłada przedmioty związane z dyrygenturą chóralną); od 1989 r. dyrygent i kierownik artystyczny chóru akademickiego KUL

Dr Włodzimierz Wołosiuk – pracownik naukowy Katedry Prawosławnej Teologii Praktycznej Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej i Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie; wieloletni dyrygent, obecnie dyrygent chóru Parafii Prawosławnej Św. Jana Klimaka w Warszawie

Profesor Irena Protasewicz – pracownik naukowy Międzywydziałowego Zakładu Fortepianu Ogólnego Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie

Docent Nikołaj Denisow (brak zdjęcia) – członek Związku Kompozytorów Rosji, wykładowca Katedry Historii Muzyki Rosyjskiej Państwowego Konserwatorium Moskiewskiego im. P. Czajkowskiego, dyrektor Oddziału Filologii i Kulturoznawstwa Rosyjskiej Naukowej Organizacji Przyrządowej, wybitny znawca *znamiennego raspiewa*, badacz śpiewu cerkiewnego staroobrzędowców, członek komisji śpiewu cerkiewnego przy Moskiewskim oddziale Patriarchatu Moskiewskiego

INFORMACJE O CHÓRACH

Chór Studentów Państwowego Kolegium Sztuki

Homel (Białoruś)

Dyrygent: Margarita Lisniewskaja

Chór tworzą studenci i pedagodzy Państwowego Kolegium Sztuki w Homlu. Jego początki sięgają lat 50 ubiegłego wieku. Na bogaty i różnorodny repertuar chóru składają się klasyka rosyjska i obca, muzyka duchowna i piosenki ludowe. Ważne miejsce zajmują też kompozycje współczesnych twórców białoruskich i rosyjskich. Chór ma na swym koncie wiele nagród i wyróżnień uzyskanych na krajowych i międzynarodowych festiwalach, m. in.: Grand Prix Festiwalu „Studentenka Wiosna” (1998), I miejsce na festiwalach „Mahutny Boża” w Mohylewie (1999) i MFMC w Hajnówce (2000). Od początku uczestniczy w regionalnym festiwalu „Piewczeskoje Pole”, gdzie w 2004 r. zdobył I nagrodę, a w 2006 – Grand Prix. Wielokrotnie reprezentował białoruską chóralską za granicą, m.in. we Francji i Niemczech. Współpracuje z miejską orkiestrą symfoniczną, często występuje też z Kameralną Orkiestrą Homelskiego Kolegium Sztuki. Dyrygentka jest absolwentką Homelskiego Kolegium Sztuki oraz Białoruskiej Akademii Muzycznej. Z chórem pracuje od 2001 r. W 2007 roku Chór Studentów Państwowego Kolegium Sztuki z Homla zdobył Grand Prix MF HDMC.

Chór Akademicki Politechniki Warszawskiej

Warszawa (Polska)

Dyrygent: Dariusz Zimnicki

Zespół powstał z inicjatywy Rektora Politechniki Warszawskiej, prof. Jerzego Woźnickiego w styczniu 2001 roku. Pierwszym dyrygentem był Władysław Chanas, pod batutą którego chór już w tym samym roku zdobył wyróżnienie za udany debiut na I Mazowieckim Festiwalu Chórów Akademickich „Gaudeamus”. Od początku działalności chór uczestniczy w krajowych i międzynarodowych festiwalach zdobywając nagrody i wyróżnienia, m.in.: I miejsce na Warszawskim Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym (2005), dwa Brązowe Dyplomy na Międzynarodowym Festiwalu „Mundus Cantat” w Sopocie (2005), II miejsce na Ogólnopolskim Festiwalu Kolęd i Pastorałek w Będzinie i Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni Marynistycznej w Wejherowie (2006), Srebrny i Brązowy Dyplom na Międzynarodowym Festiwalu Tonen 2000 w Holandii (2006). Jest też laureatem Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej „Mahutny Boża” w Mohylewie (2002). Corocznie uczestniczy w koncertach z cyklu „Wielka Muzyka w Małej Auli” organizowanych pod auspicjami PW. Repertuar chóru to nie tylko pozycje doskonale znane w literaturze chóralnej, ale też utwory wykonywane bardzo rzadko. W 2007 roku na MF HDMC Chór Akademicki Politechniki Warszawskiej zdobył I miejsce w kategorii chórów akademickich.

Chór „IWERSKAJA SWIECZA”

Dekanatu Kłajpedzkiego

Telszai (Litwa)

Dyrygent: Margarita Maszyna

Kategoria: chóry inne

Chór w obecnym składzie śpiewa od 2006 roku, a jego publiczny debiut miał miejsce podczas ubiegłorocznego festiwalu Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej, gdzie zdobył III miejsce w kategorii chórów parafialnych miejskich jako chór parafii w Mażejkiej. Obecnie jest to chór Dekanatu Kłajpedzkiego, śpiewają w nim chórzyści z parafii w Mażejkiej, Telszai, Wilnie i Kłajpedzie. W lutym b.r. chór został laureatem Grodzieńskiego Międzynarodowego Festiwalu „Kołozskij Błagowiest”. Nagrodzeni zostali także dyrygentka oraz solista Igor Bakan. Margarita Maszyna z chórami cerkiewnymi pracuje od 5 lat. Jest absolwentką Wydziału Dyrygentury Chóralnej Litewskiej Akademii Muzycznej. Pełni funkcję dyrektora artystycznego Festiwalu Chórów Cerkiewnych odbywającego się w Wilnie.

+++Kameralny Chór Męski

Parafii Prawosławnej Wszystkich Świętych

Mińsk (Białoruś)

Dyrygent: Jurij Kujczik

Kategoria: chóry zawodowe

Chór powstał w 2004 roku. Początkowo tworzyło go 4 śpiewaków, obecnie jest to 6 mężczyzn z wyższym wykształceniem muzycznym. Chór regularnie uczestniczy w codziennych i niedzielnych nabożeństwach w cerkwiach Mińska. Aktywnie uczestniczy też w życiu kulturalnym parafii i miasta. W 2006 roku został zaproszony do Niemiec, gdzie śpiewał podczas Paschy.

+++Moskiewski Ormiański Chór Kameralny

Moskwa (Rosja)

Dyrygent: Arszak Gadzijan

Kategoria: chóry zawodowe

Zespół założony w 1989 r. przez Nelli Andriasian jako chór Związku Kompozytorów Armenii, od 1992 r. działa jako chór Państwowej Filharmonii Armenii ze stałą siedzibą w Moskwie. Za swe główne zadanie uważa zachowanie i rozwój kultury ormiańskiej oraz twórczy wkład we współczesną muzyczną kulturę rosyjską. W repertuarze zespołu oprócz ormiańskiej muzyki klasycznej, religijnej i ludowej ważne miejsce zajmuje muzyka rosyjska oraz klasyka światowa i utwory kompozytorów współczesnych. Ze szczególnym pietyzmem artyści odtwarzają praktycznie nieznane i nie wykonywane dotychczas arcydzieła ormiańskiej muzyki duchownej i świeckiej, zwłaszcza wczesnochrześcijańskie kompozycje IV – VII wieku. Jako pierwsi wykonali Liturgię ormiańską „Patarag” geniusza muzyki ormiańskiej Komitasa (właśc. Sogo-

mon Sogomonian). Czterokrotnie koncertowali w Armenii, śpiewali w Szwecji, Hiszpanii, Libanie, Syrii, Słowacji, Białorusi oraz na Krymie i na Cyprze. Od lat z chórem współpracują kolejne pokolenia rosyjskich i ormiańskich kompozytorów tworząc specjalnie dla niego nowe melodie i opracowując stare. Zespół nagrał 7 płyt CD z muzyką rosyjską i ormiańską.

+++Chór Prawosławnej Akademii Duchownej i Seminarium Duchownego

Sankt - Petersburg (Rosja)

Dyrygent: Danił Czukarin

Kategoria: chóry inne

Jest to chór studentów cerkwi akademickiej p.w. św. Jana Teologa. Na co dzień śpiewa w nim około 40 mężczyzn. Skład chóru zmienia się co roku, a co 5 lat jest całkowicie odnawiany. Chór uczestniczy we wszystkich nabożeństwach celebrowanych przez Rektora Akademii, Arcybiskupa Tichwńskiego Konstantina. Występuje z koncertami świątecznymi w cerkwiach całej diecezji, śpiewa też podczas nabożeństw sprawowanych przez Metropolitę Sankt-Petersburskiego i Ładożskiego Władimira. Danił Czukarin jest absolwentem Wydziału Dyrygentury Akademii, studentem 3 roku Seminarium Duchownego, obowiązki dyrygenta pełni od 2005 roku.

+++Chór „SVETI MARKO”

Parafii Prawosławnej Zmartwychwstania Pańskiego

Podgorica (Czarnogóra)

Dyrygent: prof. Ljudmila Rádovič

Kategoria: chóry parafialne miejskie

Chór świętego Apostoła i Ewangelisty Marka powstał z błogosławieństwa metropolity Amfilohije przy parafii Zmartwychwstania w Podgoricy w 1993 roku. Od początku regularnie uczestniczy w nabożeństwach i bierze aktywny udział w życiu parafii, koncertując w swojej cerkwi oraz w innych cerkwiach i monasterach Czarnogóry. Tworzy go 45 śpiewaków w różnym wieku i różnych zawodów – są wśród nich muzycy, prawnicy i dziennikarze, ale też dzieci w wieku szkolnym i studenci. Repertuar chóru jest bogaty i różnorodny, zawiera utwory kompozytorów ojczyстых, klasyczne i współczesne kompozycje greckie, bułgarskie i rosyjskie, oraz muzykę ludową. Od czterech lat, wspólnie z Serbskim Towarzystwem Śpiewaczym „Jedinstwo” chór organizuje koncerty bożonarodzeniowe w Podgoricy i Kotorze. Profesor Ljudmila Rádovič dyryguje chórem od 1999 r.

+++Chór Kameralny „CHRESZCZATIK”

Kijów (Ukraina)

Dyrygent: Pawło Struć

Kategoria: chóry zawodowe

Chór został założony w 1994 roku przez zasłużoną działaczkę kultury ukraińskiej Łarysę Buchonską, która kierowała i dyrygowała nim do 2007 r. Od 10 mie-

sięcy chórem dyryguje Pawło Struć, który na ubiegłorocznym festiwalu wyśpiewał nagrodę z chórem „Zołoti Worota”. Zespół specjalizuje się w wykonywaniu utworów współczesnych kompozytorów ukraińskich, poza tym ma w swym repertuarze klasykę ukraińską, rosyjską i światową. Śpiewa też muzykę ludową. Niejednokrotnie występował w cerkwiach, kościołach i salach koncertowych Kijowa i całej Ukrainy, a także w Anglii, Francji, Niemczech, Irlandii, Hiszpanii, Danii, Rosji, Łotwie oraz w Polsce. Uczestniczył w wielu konkursach i festiwalach, zdobywając nagrody i wyróżnienia, jest laureatem m.in. międzynarodowych konkursów chóralnych w Irlandii, Niemczech i na Węgrzech. Nagrywa dla radia i telewizji ukraińskiej. Współpracuje z Orkiestrą Kameralną Radia i Telewizji Ukrainy. Wraz ze znaną śpiewaczką Niną Matwijenko nagrał fragmenty opery chóralnej „Zołotosław” współczesnej ukraińskiej kompozytorki Łesi Diczo.

+++Chór „PREOBRAŻENIJE”

Soboru św. Aleksandra Newskiego

Melitopol (Ukraina)

Dyrygent: Oksana Bratcewa

Kategoria: chóry parafialne miejskie

Chór powstał w 1992r. Jego repertuar stanowi muzyka cerkiewna różnych epok i kierunków – od staroruskich napiewów po kompozycje współczesne. Poza uczestnictwem we wszystkich nabożeństwach sprawowanych w parafii, chór występuje praktycznie na wszystkich lokalnych festiwalach pieśni cerkiewnych, zdobywając nagrody i wyróżnienia. Niejednokrotnie śpiewał podczas festiwalu „Głas Pieczerskij” w Kijowie. Nagrał dwie płyty CD. Dyrygentka, Oksana Bratcewa, jest absolwentką Konserwatorium w Niżnym Nowogrodzie (Rosja).

+++Patriarszy Chór Soboru Chrystusa Zbawiciela

Moskwa (Rosja)

Dyrygent: Ilja Tołkaczow

Kategoria: chóry inne

Chór powstał w 1998 r. z błogosławieństwa Patriarchy Aleksija II. Jest głównym zespołem chóralnym Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej. Jego założycielem był profesor Nikołaj Gieorgijewskij, który dyrygował chórem do 2004 roku. Chór liczy około 40 śpiewaków, w przeważającej części z wyższym wykształceniem muzycznym. Głównym zadaniem jest uczestnictwo w nabożeństwach celebrowanych przez zwierzchnika Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej. Chór towarzyszy mu podczas licznych podróży po całej Rosji i poza jej granice. Śpiewa też podczas nabożeństw w głównej świątyni Rosji – Uspienskim Soborze moskiewskiego Kremla. Repertuar chóru to przede wszystkim pieśni zawarte w Moskiewskim Śpiewniku Liturgicznym („Moskowskij Obichod”) i cerkiewne arcydzieła kompozytorów rosyjskich. Chór kultywuje tradycje śpiewacze Moskiewskiego Chóru Synodalnego i ostatniego dyrygenta zburzonego w 1931 r. Soboru Chrystusa

Zbawiciela – Pawła Czesnokowa. Obecny dyrygent chóru, Ilja Tołkaczow, umiejętności dyrygenckie zdobywał i doskonalił u najlepszych dyrygentów Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej.

+++Chór „WARTENBERGER KANTOREI”

Berlin (Niemcy)

Dyrygent: Natalie Miller

Kategoria: chóry parafialne miejskie

„Wartenberger Kantorei” to amatorski chór kościelny z berlińskiej dzielnicy Lichtenberg, od 2001 roku utrzymującej partnerstwo z powiatem hajnowskim. Został założony w 2001 r. przez Natalie Miller. Od początku prowadzi intensywną działalność artystyczną. Regularnie występuje w macierzystej parafii – kościele ewangelickim Wartenberg. Śpiewał też w wielu kościołach i salach koncertowych Berlina, w klasztorze Chorin oraz w Rostoku.

+++Akademicki Chór „BEL CANTO”

Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii TWP

Olsztyn (Polska)

Dyrygent: Jan Połowianiuk

Kategoria: chóry akademickie

Chór powstał w 1996 r. Jego repertuar stanowi typowa literatura chóralna od średniowiecznego chorału gregoriańskiego, przez pieśni renesansu, baroku, klasycyzmu i romantyzmu po świeckie i religijne utwory współczesne kompozytorów polskich i obcych. Zespół współpracuje z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Warmińsko – Mazurskiej w Olsztynie. Dał dotychczas ponad 200 koncertów w kraju i za granicą. Koncertował m.in. na Jasnej Górze, w Akademii Muzycznej w Warszawie, na zamku w Nidzicy oraz podczas Międzynarodowego Festiwalu Rosyjskiej Muzyki Religijnej na Litwie. Ma w swym dorobku światowe i polskie prawykonania, m.in. polskie prawykonanie Liturgii św. Jana Złotoustego op.41 Piotra Czajkowskiego. Wystąpił w 14 konkursach i festiwalach, zdobywając w sumie 17 tytułów laureata. Do najważniejszych nagród zespół zalicza: Grand Prix Ogólnopolskiego Festiwalu Chóralnego w Myślenicach i Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej „Łapskie Te Deum”, I miejsca na MFMC w Hajnówce i Ogólnopolskim Turnieju Chórów „Legnica Cantat” oraz Srebrny Medal Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego w Pardubicach (Czechy). W styczniu b.r. zdobył Grand Prix III Ogólnopolskiego Festiwalu Kolęd i Pastorałek w Chełmnie, zaś w kwietniu Grand Prix V Ogólnopolskiego Turnieju Chóralnego „O wstęgę Drwęcy” w Brodnicy. Od początku chórem dyryguje jego założyciel, adiunkt Katedry Muzyki Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego, Jan Połowianiuk.

+++Ukraiński Chór Męski „ŻURAWLI”

Warszawa (Polska)

Dyrygent: Jarosław Wujcik

Jest to reprezentacyjny zespół Związku Ukraińców w Polsce, założony w 1972 r. Jego celem jest kultywowanie bogatych tradycji ukraińskiej muzyki chóralnej. Repertuar chóru to śpiewy cerkiewne, stare pieśni kozackie, żartobliwe i liryczne ukraińskie melodie ludowe, pieśni historyczne, klasyczne i fragmenty oper ukraińskich. „Żurawli” jako pierwsi wykonali Liturgię św. Jana Chryzostoma skomponowaną przez współczesnego ukraińskiego kompozytora tworzącego w Polsce – ks. Bohdana Moiseja Drozda. Podczas swej długoletniej działalności zespół dał kilkaset koncertów w Polsce i na całym świecie (m.in.: Ukraina, Słowacja, Belgia, Holandia, Anglia, Niemcy, Włochy, Serbia, Kanada i USA). Był nagradzany i wyróżniany na wielu prestiżowych festiwalach chóralnych, m.in. w Hajnówce (1984), a także w Międzyzdrojach, Legnicy, w Grecji i we Włoszech. Ma w swym dorobku udział w kilkudziesięciu programach radiowych i telewizyjnych, 5 płyt długogrających i 3 CD. W zespole nie ma profesjonalnych śpiewaków, jego członkowie to lekarze, rolnicy, informatycy, handlowcy i studenci, których łączy pasja śpiewu i przywiązanie do swej kultury.

+++Chór „RODOLUBEC”

Liceum im. Christo Boteva

Wala Perżej (Republika Mołdawii)

Dyrygent: Anna Diakova

Kategoria: chóry inne

„RODOLUBEC” to formacja folklorystyczna założona jesienią 2005r. przez małżeństwo Marka i Annę Diakovych, przybyłych specjalnie w tym celu z Bułgarii. Zespół działa przy liceum nazwanym imieniem wielkiego bułgarskiego poety Christo Boteva, w niewielkiej miejscowości Wala Perżej w Republice Mołdowy. Miejscowość ta jest swoistym centrum kultury Bułgarów mieszkających w Mołdawii. W chórze śpiewają dziewczęta w wieku 10 – 18 lat. Jego repertuar jest bardzo bogaty i różnorodny. Składają się nań pieśni cerkiewne, ludowe i tradycyjne obrzędy folklorystyczne. Zespół wielokrotnie uczestniczył w różnych konkursach i festiwalach, lokalnych i ogólnokrajowych. Ma na swym koncie wiele nagród i wyróżnień.

++Chór Żeński Wydziału Muzycznego

Moskiewskiego Uniwersytetu Pedagogicznego

Moskwa (Rosja)

Dyrygent: Igor Stulow

Kategoria: chóry akademickie

Chór tworzą studentki drugiego roku Wydziału Muzycznego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Moskwie. Jest to chór ćwiczebny, utworzony na potrzeby doskonalenia dyrygentury chóralnej. Studentki uczą się niejako „same na sobie”. Większość z nich dotychczas nie śpiewała, są absolwentkami muzycznych szkół średnich w klasie fortepianu, skrzypiec, teorii muzyki i t.p. Chór prowadzi również działalność koncertową – w ciągu niespełna dwuletniej działalno-

ści śpiewał już w wielu salach koncertowych Moskwy. Występ w Hajnówce to jego debiut, zarówno konkursowy, jak i zagraniczny.

+++Chór Wydziału Dyrygentury

Uniwersytetu Pedagogicznego im. M. Dragomana

Kijów (Ukraina)

Dyrygent: ks. protod. Dmitrij Bołgarskij

Kategoria: chóry akademickie

W chórze śpiewają studenci kierunku dyrygentura cerkiewna, utworzonego na Uniwersytecie Pedagogicznym z błogosławieństwa Metropolity Kijowskiego i całej Ukrainy Władimira w 2004 roku. Chór aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym uczelni, śpiewa podczas konferencji i sympozjów, występuje z koncertami charytatywnymi. W ciągu niespełna czterech lat działalności kilkakrotnie występował na lokalnych festiwalach w miejscowościach Głuchow i Umań, brał też udział w festiwalu „Głos Pieczerskij” w Kijowie oraz festiwalu „Akademicka Bańska Bystrzyca” na Słowacji. W lutym tego roku, podczas obchodów 175-lecia Uniwersytetu, koncertował podczas otwarcia Festiwalu Twórczości Religijnej „Tolerancja poprzez piękno”. Chórem dyryguje protodiakon Dmitrij Bołgarskij, wykładowca śpiewu w Kijowskim Seminarium Duchownym, wieloletni dyrygent chóru Monasteru św. Iony w Kijowie. Chórmistrzem jest Żanna Gonczarenko.

+++Chór Akademicki „SRETNIJE”

Uniwersytetu Pedagogicznego

Szuja (Rosja)

Dyrygent: Olga Jelkowa

Kategoria: chóry zawodowe

Zespół powstał w 2004 roku. Śpiewają w nim studenci Szujskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego. Chór stawia sobie za cel odrodzenie i popularyzowanie spuścizny staroruskiej twórczości śpiewaczej. Uświetnia swoim śpiewem wszelkie uroczystości uniwersyteckie, aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym miasta i regionu, występuje na festiwalach i konkursach. W 2007r. zdobył II miejsce na Międzynarodowym Konkursie Wykonawców – Profesjonalistów w Moskwie, a w marcu tego roku – I miejsce w kategorii zespołów chóralnych na Festiwalu Sztuki Studenckiej w Iwanowie.

+++Chór „TEOLOGUS”

Wydziału Teologii Prawosławnej

Uniwersytetu im. Aleksandra Jana Kuza

Iasi (Rumunia)

Dyrygent: Alexandrel Barnea

Kategoria: chóry inne

Chór powstał w 1990 roku. Jego członkowie to studenci Wydziału Teologii Prawosławnej Uniwersytetu im. Aleksandra Jana Kuza w Iasi. Wielu z nich śpiewa w chórze przez cały okres studiów. Chór specjalizuje się zwłaszcza w starych śpiewach monastycznych, ale w

repertuarze ma dzieła różnych epok i kompozytorów. Śpiewa podczas liturgii, uświetnia uroczystości akademickie, występuje z koncertami charytatywnymi w szpitalach i świątyniach. Występuje też w innych miastach Rumunii, a także za granicą. Śpiewał w Czechach i na Węgrzech, trzykrotnie wystąpił na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w Mińsku i dwukrotnie na MF HDMC. Oficjalnie reprezentuje Uniwersytet w Iasi na szczeblu lokalnym i międzynarodowym.

+++Chór Prawosławnego Punktu Duszpasterskiego św. męcz. Archimandryty Grzegorza

Warszawa (Polska)

Dyrygent: Anna Siegień

Kategoria: chóry parafialne miejskie

Chór powstał w listopadzie 2004r. w ramach przygotowań do sprawowania nabożeństw w języku polskim w Warszawie. Początkowo śpiewał podczas liturgii odprawianej w kaplicy na Podwalu, a następnie w kaplicy przy ulicy Wilczej. Aktualnie śpiewa nie tylko liturgię, ale także inne nabożeństwa (wieczernia, jutrznia, panichida, ślub, chrzest). Wykonuje przede wszystkim utwory tradycyjnych melodii z tekstem w języku polskim, adaptowane przez Annę Siegień i Krystynę Misiukiewicz. Członkowie chóru to amatorzy, którzy niejednokrotnie właśnie tutaj stawiają swoje pierwsze kroki w śpiewie. Chór kilkakrotnie koncertował w katedrze św. Marii Magdaleny w Warszawie, w Akademii Muzycznej, śpiewał podczas ekumenicznego spotkania Duszpasterstwa Akademickiego Aeropag w Warszawie oraz Dni Kultury Chrześcijańskiej w Zakroczymiu. Uczestniczył również w nabożeństwach Tygodnia Ekumenicznego.

Chór „MARIAWITA”

Starokatolickiego Kościoła Mariawitów

Dobra (Polska)

Dyrygent: Henryk Kapusta

Kategoria: chóry parafialne wiejskie

Chór powstał w 2002 r. z inicjatywy dyrygenta, podpułkownika, doktora nauk medycznych, Henryka Kapusty. Jest reprezentacyjnym chórem Diecezji Śląsko-Łódzkiej Kościoła Starokatolickiego Mariawitów. Tworzy go około 40 osób, które na co dzień śpiewają w chórach parafialnych w Dobrej, Lipce, Strykowie oraz Cegłowie i Wiśniewie. „MARIAWITA” śpiewa przede wszystkim pieśni religijne i elementy liturgii mariawickiej. Twórca zespołu mówi o nim tak: „Przygotowując repertuar, kładziemy duży nacisk na perfekcyjne i zgodne z zapisem nutowym wykonanie. Próbuje się dążyć do nakreślonych w IV wieku przez św. Ambrożego zasad śpiewu liturgicznego, czyli harmonijnego współbrzmienia dźwięków. Dbamy też o emocje – chcemy, aby wykonywane przez nas pieśni nie tylko cechowała nienaganna technika, ale aby przepełniały je także uczucia płynące z wiary i modlitwy.” Zespół brał udział w koncertach muzyki sakralnej w

Cegłowie i Mińsku Mazowieckim. W 2005r. wystąpił w MF Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej. Nagrał 3 płyty CD.

+++Chór „POLIFONIA”

Politechniki Białostockiej

Białystok (Polska)

Dyrygent: Marta Zinkiewicz

Kategoria: chóry akademickie

Chór powstał w 2002 r. W jego skład wchodzi pracownicy, a także studenci i absolwenci uczelni. Zespół specjalizuje się w wykonywaniu utworów religijnych (zwłaszcza cerkiewnych) oraz pieśni ludowych. Wiele koncertuje, bierze też udział w uroczystościach akademickich. Uczestniczył w wielu festiwalach, m.in. w Ogólnopolskim Turnieju Chórów w Legnicy, Białostockich Dniach Muzyki Cerkiewnej, Białostockich Wieczorach Kolęd, Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Białoruskiej (Grand Prix w latach 2004 i 2005). Koncertował w Finlandii, w Filharmonii Białostockiej, Teatrze im. A. Węgierki, w świątyniach wielu polskich miast. Ma na swym koncie nagrania dla radia i TV. Nagrał 3 płyty CD. W hajnowskim festiwalu występuje po raz piąty, był wyróżniany i nagradzany. W obecnym składzie i z obecnym dyrygentem „Polifonia” pracuje od roku.

+++Chór Komendy Wojewódzkiej Policji

Białystok (Polska)

Dyrygent: Wioletta Miłkowska

Kategoria: chóry inne

Chór istnieje od 2003 roku. Śpiewają w nim pracownicy Policji, ich rodziny i przyjaciele. W repertuarze zespołu znajdują się utwory a capella, z towarzyszeniem fortepianu i wokally – instrumentalne. Są to kompozycje świeckie i sakralne kompozytorów różnych epok. Chór uświetnia uroczystości państwowe i ceremonie policyjne, bierze też udział w uroczystościach religijnych. Uczestniczy w przeglądach i konkursach, m.in. Białostockich Dniach Muzyki Cerkiewnej, Dniach Muzyki Chrześcijańskiej, Spotkaniach z Naturą i Sztuką „Uroczysko”, Ławskich Spotkaniach Chóralnych i Międzynarodowym Festiwalu Kolęd Wschodniosłowiańskich. Zespół koncertował w Bazylice Jasnogórskiej, Bazylice Bożego Miłosierdzia w Krakowie – Łagiewnikach, Sanktuarium w Licheniu, w kościołach w Warszawie, oraz w wielu cerkwiach i kościołach całego Podlasia. Nagrał 2 płyty CD z kolędami kościoła rzymskokatolickiego i prawosławnego. Nagrywa dla radia i TV. W 2004 r. otrzymał wyróżnienie na MF HDMC.

+++Chór Duchowieństwa

Diecezji Warszawsko – Bielskiej

(Polska)

Dyrygent: ks. diakon Marek Maciuka

Kategoria: chóry inne

Chór Duchowieństwa Diecezji Warszawsko – Bielskiej został założony z błogosławieństwa Jego Eminencji Sawy Prawosławnego Metropolity Warszawskiego i całej Polski. Chór śpiewa podczas głównych świąt i ważnych wydarzeń Cerkwi Prawosławnej w Polsce. Tworzą go duchowni i dyrygenci diecezji, którzy na co dzień zajmują się śpiewem cerkiewnym w swoich parafiach. Chór śpiewał w Serbii, Grecji i na Świętej Górze Atos, brał udział w Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w Mińsku, Międzynarodowym Festiwalu „Głos Pieczerskij” w Kijowie i Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w Grodnie. W MF Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej chór prezentował się w latach 2002, 2003 i 2006. Nagrywa kasety i płyty, występuje w programach telewizyjnych.

+++Zespół Wokalny „IMPREVISTI”

Warszawa (Polska)

Dyrygent: Marta Czarkowska

Kategoria: chóry inne ???

Zespół wokalny „IMPREVISTI” utworzyło w 2005 roku sześcioro studentów i absolwentów warszawskich uczelni, których połączyła wspólna pasja śpiewania. Początkowym założeniem zespołu było wykonywanie muzyki dawnej, jednak z czasem zakres jego zainteresowań rozszerzył się o utwory wszystkich epok, aż po najbliższą nam współczesność. „IMPREVISTI” mają na swym koncie wiele występów w warszawskich kościołach oraz koncerty z repertuarem sakralnym i świeckim. W 2007 roku zespół zajął pierwsze miejsce w swojej kategorii na Festiwalu Chóralnym „Cantio Lodziensis”, a w styczniu b.r. – drugie miejsce na Myślenickim Festiwalu Kolęd i Pastorałek.

+++Chór Kameralny „ANGELUS”

Wrocław (Polska)

Dyrygent: Barbara Szarejko

Kategoria: chóry inne

Chór utworzony w 2003r. przez Barbarę Szarejko działa przy IX LO im. J. Słowackiego we Wrocławiu, a śpiewają w nim także uczniowie innych wrocławskich liceów i szkół muzycznych oraz studenci. Zespół ma w swoim repertuarze muzykę chóralną różnych epok i krajów, a także spektakle muzyczne. Wielokrotnie występował w różnych świątyniach Wrocławia, w Muzeum Narodowym, śpiewał w Filharmonii Wrocławskiej i Polskim Radiu. Regularnie współpracuje z Operą Dolnośląską - dotychczas brał udział w 3 inscenizacjach, i Wyższą Szkołą Oficerską, gdzie wraz z tamtejszą orkiestrą odpowiada za oprawę muzyczną uroczystości wojskowych. Do swych sukcesów zalicza I i II miejsce na Wrocławskim Przeglądzie Chórów Szkolnych, wyróżnienie na Ogólnopolskim Konkursie Chórów a capella Dzieci i Młodzieży w Bydgoszczy oraz reprezentowanie Polski na Międzynarodowym Festiwalu Chórów Dziecięcych i Młodzieżowych w Dreźnie.

Siedemdziesiąt lat w historii Kościoła to niewiele – z Metropolitą Warszawskim i całej Polski, arcybiskupem Sawą rozmawia Arkadiusz Panasiuk.

Niedawno obchodzona 70-rocznica urodzin oraz 10-lecie zwierzchnictwa Cerkwi prawosławnej w Polsce skłaniają do refleksji. Jak Eminencja widzi ten czas zarówno z perspektywy tronu metropolitalnego, jak i, co niemniej ważne, z perspektywy osobistej? Rozumiem, że te dwa wymiary w przypadku godności biskupiej mogą być trudne do rozdzielenia...

Siedemdziesiąt lat w historii Kościoła to niewiele. Zaledwie jedna karta Jego dziejów. W życiu człowieka jednak jest to cała wieczność. Nie da się tych 70 lat opisać w kilku zdaniach. Każdy rok, a nieraz i miesiąc, był inny. Przynosił nowe wyzwania, radości i smutki.

Gdy rozpoczynałem swój ziemski żywot nadeszła wojna. Obrazy płonących domów, niepowracających krewnych, śmierć ojca, gdy miałem zaledwie dwa lata napędlają mnie trwogą. Po wojnie nie było spokojniej. Grasujące bandy, wywożeni sąsiedzi, Akcja „Wisła”, wszystko to napawało lękiem i pozostawiało w psychice swój ślad. Stałe żyło się w niepewności i oczekiwało prześladowań. Dlatego zawsze tak mocno kochałem pokój, ten szeroko rozumiany – pomiędzy narodami, jak i ten „mały” pomiędzy sąsiadami.

Drugim okresem mego życia były lata nauki. Rozpoczyna je szkoła średnia na Śląsku. Jakże specyficzna była to wówczas tolerancja. Za wierność Prawosławiu, przywiązanie do narodowych zwyczajów i mowy trzeba było wiele wycierpieć. Dopiero w warszawskim Seminarium poczułem spokój. Było biednie, ale radośnie. Dane mi było spotkać na swej drodze wspaniałych nauczycieli i kapłanów, księży: Serafina Żeleźniakowicza, Aleksego Szewiela, Wiaczesława Łopuchowicza, Mikołaja Niesłuchowskiego, panów: Pawła Woskresienskiego, Aleksandra Łapińskiego i Mikołaja Sandulskiego.

Później rozpoczął się trzeci okres mojego życia – lata pracy. Studia teologiczne ukończyłem w 1962 r. w

Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Powierzono mi wówczas obowiązki wychowawcy w Seminarium Duchownym. Jednocześnie zatrudniony też zostałem w wydawnictwie Metropolii Warszawskiej. Nieco później zostałem asystentem w Katedrze Historii Starożytnej ChAT.

W tym też okresie wzrastało moje pragnienie przyjęcia stanu zakonnego. Zrodziło się ono jeszcze w seminarium, gdy w ramach pierwszej powojennej pielgrzymki odwiedziliśmy Poczajów. W moim sercu zapłonęła jakaś iskra, która nie dała mi już spokoju. To ona pchnęła mnie na dalsze studia teologiczne w Serbii. Zrodziła pragnienie służby Kościołowi. Poznałem wówczas wspaniałych hierarchów: metropolitę Makarego Oksijuka, arcybiskupa Tymoteusza Szrettera oraz biskupa Jerzego Korenistowa. Przy dwóch ostatnich byłem sekretarzem. Wywarli oni wpływ na kształtowanie mojej osobowości.

Z czasem duchowy ogień w moim sercu był coraz silniejszy. Jak wspomniałem wyżej w 1965 r. wyjechałem na studia doktoranckie do Serbii. Uniwersytet i monaster były tu moim domem. Tutaj też po obronie rozprawy doktorskiej złożyłem śluby zakonne w belgradzkim monasterze Wprowadzenia do świątyni Przenajświętszej Bogarodzicy, w którym po I wojnie światowej zatrzymały się nasze mniszki z monasteru w Leśnej Podlaskiej, emigrujące na zachód Europy.

Nowe imię Sawa, ku czci pierwszego serbskiego arcybiskupa przyjąłem z wdzięcznością, choć dopiero później zdałem sobie sprawę, że tym samym patriarcha Serbii German skierował mnie na podobną życiową ścieżkę. Okazało się, że byłem pierwszym mnichem w naszej powojennej rzeczywistości. Nie dano mi osiąść w klasztorze. Wkrótce przyjąłem święcenia kapłańskie i powierzono mi obowiązki wychowawcy w seminarium. Zostałem też zatrudniony w metropolitalnym wydawnictwie. Dwa miesiące później zostałem dyrektorem Kancelarii Metropolitalnej. Przez 4 lata wspierałem Metropolitę Stefana Rudyka, który ze względu na podeszły wiek i zły stan zdrowia wymagał pomocy. Przychodziło mi pilotować remont Katedry Metropolitalnej Św. Marii Magdaleny i innych świątyń. Prowadzenie kancelarii wiązało się z podtrzymywaniem szerokich kontaktów zagranicznych, a w tamtych czasach – czasach Polski Ludowej – bywało to trudne i niebezpieczne. Władze komunistyczne dążyły do zniewolenia Cerkwi lub przynajmniej jej osłabienia. Próbowaly kontrolować nasze działania, wpływać na nasze decyzje. Nie poddawaliśmy się jednak, choć kosztowało to wiele nieprzespanych nocy, oskarżeń, pretensji, gróźb. Niejednokrotnie wzywano mnie do różnych urzędów, „na dywanik”. Gdy już nie byli w stanie wytrzymać mojej niezależności i niepokorności postanowili usunąć mnie z Warszawy.

W 1970 r. powołany zostałem na stanowisko namiestnika Monasteru Św. Onufrego w Jabłecznej. Dzisiaj wiem, że była to wola Boża. Wówczas była to kara za upór i bezkompromisowość w stosunkach z władzą. Żyją jeszcze ludzie, którzy wówczas wpłynęli na te decyzje. Nie chcę więc ich wymienianić z nazwiska i oskarżać. Nie czas jeszcze na tę bolesną prawdę.

W Jabłecznej zastałem zdewastowane budynki i dwóch staruszków mnichów. Gdy po 9 latach stamtąd odchodziłem pozostawiałem odremontowane budynki, wybudowany dom seminarium duchownego i 10 zakonników.

Wkraczałem w czwarty okres mojego życia, czas biskupiej posługi. Rozpoczął się on w Diecezji Łódzko – Poznańskiej. Dotychczas kierował nią chory biskup Jerzy Korenistow. Wiele spraw było więc zaniedbanych. Świątynie wymagały remontów, brakowało mieszkań parafialnych, sal katechetycznych, itp. Rozpocząłem remonty łódzkiego soboru i cerkwi w wielu parafiach diecezji, np. w Krakowie. W Bydgoszczy wystaraliśmy się o obiekt, który zaadaptowano na cerkiew. Podobnie w Kielcach i Toruniu. Podjęliśmy starania o pozyskanie bądź budowę plebanii w: Piotrkowie Trybunalskim, Częstochowie, Toruniu, Poznaniu, Bydgoszczy. Diecezja Łódzka nie zalicza się do największych. Ma jednak swą specyfikę. Wszystkie parafie są tu typu miejskiego. Parafianie to ludzie otwarci, żywi i zaangażowani. Dobrze mi się z nimi pracowało.

Po dwóch latach, w 1981 r., powołany zostałem na ordynariusza Diecezji Białostocko – Gdańskiej. Każdy dzień przynosił tu nowe doświadczenia i problemy. W samym Białymstoku były tylko jedna parafia w centrum i dwie na obrzeżach. Brakowało pomieszczeń administracyjnych i mieszkalnych. Pierwsze miesiące spędziłem w pokoiku bez łazienki. Bóg posyłał jednak ludzi, którzy okazali zrozumienie i wsparcie. Za każdego z nich wnoszę dziś Bogu dziękczynienie, o każdym pamiętam w modlitwach. Jedni wnosili radość, inni uczyli pokory. Każdy odcisnął znamienne piętno w moim życiu. Po 18 latach posługi zostawiałem odrodzony klasztor w Supraślu i nowe Domy Zakonne w Wojnowie i Dojlidach – Zwierkach. Ten ostatni stał się kustoszem sprowadzonych do Białegostoku z Białorusi Relikwii naszego Świętego Męczennika Młodzieńca Gabriela. Wydarzenie to mocno wpłynęło na ożywienie ducha wiernych. Rozkwitały bractwa: Młodzieży Prawosławnej, Św. Cyryla i Metodego, Św. Mikołaja, Trzech Św. Hierarchów. Wybudowaliśmy Centrum Diecezjalne i Centrum Kultury Prawosławnej. Organizowaliśmy liczne sesje naukowe, koncerty kolęd i śpiewu cerkiewnego, festiwale, wystawy. Zorganizowaliśmy szkolenia katechetów, Katedrę Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku. Zaktywizowaliśmy działalność charytatywną, czego przejawem było między innymi uruchomienie Ośrodka Miłosierdzia „Eleos”. Najbardziej widoczne były jednak sukcesy na płaszczyźnie budownictwa sakralnego. Choć nieraz słyszałem „szybciej wyrosnie mi kaktus na ręce niż Eksceleńcji uda się...” obok trzech klasztorów powstało kilkanaście nowych parafii i świątyń. W samym Białymstoku wybudowaliśmy 7 nowych świątyń, w tym największa w Polsce – Św. Ducha.

Tak, Białostocczyzna to był czas mojej największej aktywności. Człowiek miał w sobie tyle zapału, energii i sił, a Bóg posyłał rozwiązania problemów.

Obecny okres mojego życia rozpoczął się w 1998 r. Po śmierci śp. metropolity Bazylego jako biskup najstarszy po chirotonii powołany zostałem na locum tenensa Tronu Metropolitalnego. Nieco później 12.05.98 r. jednogłośnie wybrany zostałem metropolitą. O ile trudną jest posługa biskupa, o tyle to powołanie bez Bożego wsparcia jest ponad ludzkie siły. Tylko modlitwa wiernych może uprosić Zwierzchnikowi łaskę Bożą. Dzięki takiemu wsparciu wspólnie udało się nam wiele osiągnąć. Tak jak w Diecezji Białostockiej podjęliśmy szereg prac budowlanych. W Biel-

sku Podlaskim, Hajnówce, Siemiatyczach, Boratyńcu, Warszawie i kilkunastu innych miejscowościach powstały nowe świątynie i kaplice. W kilkudziesięciu przeprowadzono remonty. Niejednokrotnie tak jak w Bielsku Podlaskim (Narodzenia Bogarodzicy) czy Boćkach wiązały się one niemal z całkowitą przebudową cerkwi. W wielu parafiach powstały nowe domy parafialne. Równie ważną była nasza działalność organizacyjna. Udało się uruchomić dwa nowe domy mnisze w: Sakach i Zaleszanach. Powołaliśmy do życia cztery Domy Opieki w: Trześciance, Hajnówce, Koźynie i Grabarce, a istniejący w Stanisławowie poddaliśmy generalnemu remontowi. W diecezji powołaliśmy Ośrodek Miłosierdzia Eleos, a w dekanatach Centra Kultury Prawosławnej. Wszystko to osiągnęliśmy wspólnym wysiłkiem. Cieszy mnie, że nasi wierni okazali tak wielką dojrzałość i uczestniczyli w tych przemianach, których wizytówką jest „nowa Grabarka”. Dzisiaj serdecznie im za to dziękuję.

W cieniu tych przedsięwzięć prowadziliśmy prace nad uregulowaniem spraw majątkowych Kościoła. Powołanie Komisji Majątkowej, uchwalenie ustawy „O stosunku państwa do PAKP” to bardzo wielkie osiągnięcia, które latami będą dawać nam korzyści. Już dzisiaj dzięki nim odzyskaliśmy znaczną część naszego majątku, jak choćby kamienicę na Podwalu i budynek zajmowany przez policję na Pradze w Warszawie.

Obok tych zewnętrznych przemian miały też miejsce wewnętrzne. Nasza młodzież jest coraz aktywniejsza. Obok bractw powołano Organizację Sportową, organizuje się Olimpiady Religijne, wkroczone w sferę działań harcerstwa, itp. Dorastając młodzi zasilają szeregi naszych kapłanów i biskupów. Kto by pomyślał, że z jednego biskupa w 1945 r. dzisiaj będziemy mieli dziesięciu. Jesteśmy coraz aktywniejsi w parlamencie, mediach, a to daje nam możliwość rozwijać działalność edukacyjną i wydawniczą, kapełaństwa szpitalne, więzienne, wojskowe, itp.

Cerkiew nasza osiągnęła stabilność, której tak często jej brakowało i spokojnie może patrzeć w przyszłość. Tym samym i ja jestem spokojniejszy. Nie wszystko udało mi się osiągnąć. Zapewne były i niepowodzenia. We wszystkim jest jednak wola Boża. Trzeba dalej żyć i pracować. W Cerkwi pracy starczy dla nas wszystkich.

Skąd u Eminencji łatwość nawiązywania kontaktów ze środowiskami nie prawosławnymi? Niedawno przypadkowo poznany w pociągu białostocki mecenas, wierny rzymskokatolicki mówił o Eminencji w samych superlatywach. Znał Eminencję jeszcze jako ordynariusza Diecezji Białostocko - Gdańskiej. Żadne seminarium duchowne chyba tego nie uczy?

Każdy człowiek nosi w sobie Boży obraz i podobieństwo, jest Bożym dzieckiem. Nawet, jeżeli źle postępuje nie traci Bożej miłości, nadal jest naszym bratem. Jeżeli będziemy traktować go z szacunkiem, to, gdy uicnie w nim gniew, odpowie tym samym. W każdym, kogo Bóg, zapewne nieprzypadkowo, stawia na mojej drodze staram się widzieć ikonę Chrystusa. Czasami jaśniejszą, czasami trochę zniszczoną. Zawsze jednak jest on – człowiek – lustrzanym odbiciem naszego Pana. Jak więc go nie szanować?

Bóg dał mi ponadto talent łatwego nawiązywania kontaktów z ludźmi. Niezależnie od światopoglądu, przekonań, pochodzenia, itp. prawie z każdym udaje mi się szybko odnajdywać płaszczyznę porozumienia. Ważne jest, aby odrzucać stereotypy i uprzedzenia. Nawet, jeżeli mamy wielkie wątpliwości każdemu powinniśmy dać szansę na

wyjaśnienie jego poglądów. Zbyt często bowiem mówimy i dążymy do tego samego tyle że różnymi drogami. Jeżeli okażemy naszym braciom miłość i przyjaźń zazwyczaj okazuje się, że nie jesteśmy tak daleko od siebie jak się nam początkowo wydawało.

Bądźmy życzliwi wobec każdego, kogo spotykamy, bądźmy gotowi z nimi porozmawiać – oto moje motto. Jak dotąd nigdy mnie nie zawiodło.

W swoich dziennikarskich peregrynacjach natknąłem się w materiałach o Kościele prawosławnym dawnego urzędu ds. Wyznań z Warszawy na korespondencję, w której bardzo ważna wówczas persona próbuje Eminencję strofować za organizowanie w latach 80-tych pielgrzymek na Grabarkę, na co otrzymuje jednoznaczna odpowiedź, że takie pielgrzymki i tak będą miały miejsce. Czym był zatem dla Eminencji PRL? Dyktaturą, choć łagodną, jak chcą jedni, czy też okresem, w którym mimo zakazów i nakazów, podejrzliwości, a nawet prześladowania kościołów i związków wyznaniowych dawało się jednak żyć i pracować?

Czym był PRL? To bardzo trudne pytanie. Nie mówimy przecież o jakiejś oderwanej od życia ideologii, lecz o ludzkich losach. Dlatego też będzie na to pytanie tyle odpowiedzi, ile osób doświadczyło tego systemu.

Moja droga przez PRL opierała się na zasadzie – róbmy swoje. Nie walczyłem z systemem, bo nie takie jest zadanie Prawosławia. Nie tworzyliśmy go i nie podtrzymywali. Już go zastaliśmy. Należało znaleźć jego słabe miejsca i umiejętnie je wykorzystać dla dobra Cerkwi i wiernych. Choć cele władz był odmiennie od naszych trzeba było umiejętnie lawirować by nie godząc się na ich warunki osiągnąć swoje zamierzenia. Cóż, niejednokrotnie wiązało się to z cierpieniem, uciskiem, nawet strachem, ale Prawosławie niejednokrotnie było prześladowane. W porównaniu z tym, czego doświadczyli nasi przodkowie ten ucisk był do wytrzymania. Zmuszał nas jednak do większej aktywności i zaradności. Zgodnie z Pismem Świętym tamte czasy zmuszałyby być chytrym jak węże i czystym jak gołębie.

Polska jest moją Ojczyzną. Dla niej pracowałem, za jej pomyślność się modliłem. Polska to ludzie, których codziennie mijam na ulicy. Władze to tylko ich mała część. W tamtych czasach nie reprezentowali Ojczyzny, lecz wykorzystywali ją dla własnych partykularnych interesów. Niejednokrotnie dopuszczali się „dyktatury”. To z nimi się kłóciłem i stawiałem im opór. Nigdy jednak kosztem Ojczyzny. Wielokrotnie zmuszało to - dążenie zachowania równowagi pomiędzy służbą Ojczyźnie, a oporem wobec władz - do kompromisów. Zawsze jednak pamiętałem o granicy, której nie wolno mi przekroczyć. Gdy oni o tym zapominali i naciskali dochodziło do otwartych konfliktów. Wówczas wzywano mnie „na dywanik” i bezskutecznie uczono pokory. Tak było wówczas, gdy wyruszały pielgrzymki na Grabarkę. Moja rozmowa z urzędnikami odpowiedzialnymi za ich powstrzymanie skończyła się ostrą wymianą zdań. Prawdziwą bitwą były również starania o zwrot monasterskich zabudowań w Supraślu.

Czasami jednak nawet wśród ówczesnych władz zdarzali się ludzie, którzy pozostawili po sobie ciepłe wspomnienia. Okazali się życzliwi i tolerancyjni. Byli i tacy, którzy w tajemnicy nam pomagali, doradzali jak ominąć przepisy, kogo naciskać. Może to kogoś zaskoczy, ale zdarzało mi się później, w tajemnicy chrzczyć i udzielać sakramentów, moim wcześniejszym adwersarzom. Bóg szuka zbłąkanych dziwnymi drogami.

Po latach mogę stwierdzić, że ten system – chodzi mi o ludzi a nie ideologię – lubił gdy mu się rzeczowo sprzeciwiano. Szanował oponentów, którzy wiedzieli czego chcą i uparcie do tego dążą.

Tak było przy budowie soboru Św. Ducha, reaktywowaniu Monasteru w Supraślu i w innych miejscach. Początkowo nawet nie chciano słuchać naszych racji. Z czasem ustępowano coraz więcej. Na koniec zaczęto nam doradzać jak pokonać ostatnie przeciwności.

Supraśl odbudowaliśmy, pielgrzymki nadal podążają na Grabarkę, stoi cerkiew Św. Ducha a tych, co walczyli z nami już nie ma, bądź siedzą cicho z nadzieją by sobie o nich nie przypomniano. Nas nie muszą się obawiać. Już dawno im wybaczyliśmy. Ufamy, że choć zbłądzili dzisiaj żałują, że podjęli przegrany bój z Bogiem.

Trudne to były czasy dla każdego Kościoła. Trzeba było jednak żyć i pracować nawet w takich warunkach. Zahartowały nas one. Dzisiaj młode pokolenie nie wszystko z tych czasów może i chce zrozumieć. Prawosławni zawsze dbali, aby walczyć z szatanem, nawet ukrytym za biurkiem urzędnika, nie zapomnieć o miłości do Bożych dzieci, nawet tych które błędzą.

Dzięki Bogu tamte czasy mamy już za sobą.

Czego Eminencja życzyłby Cerkwi, wiernym prawosławnym i sobie osobiście na kolejne lata trudnej i odpowiedzialnej funkcji zwierzchnika Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego? Proszę jednocześnie od naszych Czytelników i wszystkich bez względu na wyznanie mieszkańców Podlasia przyjąć najserdeczniejsze życzenia zdrowia i sił do dalszej pracy na stanowisku Metropolity. I jak to się mówi w Cerkwi: Mnohaja leta Władko!

Dziękuję za życzenia. Dziękuję za pamięć. Zawsze miło jest słyszeć ciepłe słowa. Szczególnie życzenia zdrowia, którego nigdy za wiele. Posługa metropolity nie uznaje słabości ani choroby. Zawsze trzeba być gotowym i w pełni sił, bo nikt nas nie zastąpi. Zdrowie i siły zawsze się przydadzą.

Pozdrawiam wszystkich Czytelników i mieszkańców Podlasia, zarówno prawosławnych jak i innych wyznań. Miło wspominać pracę pośród Was. Zapisaliście niejedną kartę mojej historii.

Dziękuję Wam za lata wspólnej pracy i dzisiejsze słowa życzliwości i pamięci. Niechaj Najmiłościwszy Bóg obdarzy Was swym błogosławieństwem, które przyniesie z sobą radość, zdrowie, pomyślność i wszelkie wymarzone dobro.

Cerkwi prawosławnej życzę by utrzymała stabilność, którą osiągnęła dzięki naszej wspólnej wieloletniej pracy. Niechaj dobry Pan zachowa Ją od kryzysów tak zewnętrznych jak i wewnętrznych. Życzę Jej byśmy zawsze byli wiernymi Jej dziećmi, abyśmy byli skłonni do dziękczynienia, a nie zgorszenia. Wiele pracy jeszcze przed nami. Jesteśmy w Unii Europejskiej. Jako prawosławni mamy tu wielką misję do spełnienia. Bóg wzywa nas byśmy nieśli zlaicyzowanemu i skomercjalizowanemu Zachodowi ideały naszej wiary, miłości, pokory i praktycznej duchowości. Zachowaliśmy bogactwo Cerkwi pierwszych wieków, aby ubogacić nim cały nasz kontynent. Wytrwale pracą odnowimy oblicze europejskiej ziemi.

Jeszcze raz serdecznie pozdrawiam i z serca Wszystkim błogosławię!

Dziękuję za rozmowę.

Fot. Jarosław Charkiewicz.

XV sesja Rady Miasta – 27.03.2008 r.

Interpelacje.

Radna Ostaszewska: - Konieczne jest rozpoczęcie jeszcze w tym roku przebudowy ul. Armii Krajowej na odcinku od 3 Maja do Rakowieckiego. Nastąpiło na niej znaczne zwiększenie ruchu i została mocno zniszczona, w bardzo złym stanie są też chodniki.

Informacja o działalności burmistrza.

Radna Dymińska: - Mieszkańcy bloków na os. Podlasie są zbulwersowani drastyczną podwyżką opłat za energię ciepłą; dlaczego do niej doszło i jak planuje się rozwiązać ten problem?

Radna Chaniło: - Proszę o więcej informacji n. t. spotkania z marszałkiem Dworzańskim i posłem Tyszkiewiczem, zwłaszcza w kontekście budowy pływalni. Stan nawierzchni ul. Warszawskiej jest podobny jak ul. Armii Krajowej.

Radny Łabędzki: - Proszę o rozszerzenie informacji n. t. działalności i zamierzeń Związku Gmin. Na jakich warunkach nabyto nieruchomości od OSM?

Burmistrz Anatol Ochryciuk: - Ceny energii ciepłej wytwarzanej przez kotłownię olejową na Podlasiu są bardzo wysokie, a wynikają ze znacznego wzrostu cen oleju opałowego. Zostały zmienione plany inwestycyjne PEC – u tak, żeby w tym roku nastąpiło rozpoczęcie budowy linii przesyłowej z kotłowni Rindipolu na Podlasie. Mam nadzieję, że Zarząd Ogródków Działkowych wyrazi zgodę na wcześniejsze rozpoczęcie prac i nie trzeba będzie czekać na zebranie plonów z działek.

Z listy projektów kluczowych spadły dwa nasze projekty i to było głównym tematem spotkania. Projekty te zgłosimy w trybie konkursowym.

Związek Gmin powstał w celu prowadzenia gospodarki odpadami, a spotkanie dotyczyło problemów związanych z budową wspólnego wysypiska.

Ulica Warszawska jest drogą wojewódzką; będziemy nadal zabiegali w PZDW o modernizację drogi i budowę ronda.

Teren o powierzchni 0,5 ha znajduje się za Aresztem Śledczym, kupiliśmy go po cenie 13,5 zł za 1 m².

Nabór wniosków o dofinansowanie obiektów typu pływalnia rozpocznie się w maju i wtedy złożymy swój wniosek.

Radny Sokołowski: - Jakie wymogi musimy spełnić przy trybie konkursowym?

Burmistrz: - Z listy projektów indykatywnych zostały wykreślone wszystkie, poza jednym, projekty z Podlasia – Termicznym Zakładem Utylizacji Odpadów w Białymstoku. W konkursie powinny przejść najlepsze wnioski. Marszałek Dworzański obiecał pilotowanie zgłoszonych przez nas wniosków.

Mikołaj Janowski, radny Sejmiku Wojewódzkiego: - Po zmianie koalicji i wejściu radnych PO do władz Sejmiku nie jestem członkiem Zarządu, nastąpiły też znaczące zmiany w inwestycjach – zdjęto z nich budowę ronda i ul. Warszawskiej. W planach jest otworzenie przejścia fitosanitarnego w Siemianówce.

Radny Surel: - Dlaczego buduje się drogę Kleszczele – Połowce, skoro ruch z Białorusią ulega ograniczeniu?

M. Janowski: - Przejście w Połowcach ma być przejściem międzynarodowym z ruchem towarowym do 7,5 t i certyfikatem unijnym.

Radni przyjęli informację: o działalności kulturalnej na terenie gminy – sprawozdanie z działalności HDK i o sposobie realizacji uchwały RM w sprawie ustalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta.

(Wyjątki z informacji i wyciągu z przepisów związanych z realizacją uchwały RM).

W 2007 roku gmina miejska podjęła współpracę z Hajnowskim Stowarzyszeniem Ochrony Zwierząt „Ciapek”. Stowarzyszenie rozpoczęło organizację schroniska dla zwierząt. Bur-

mistrz przekazał i uzbroił teren na ten cel. Udostępniany jest również sprzęt do odłowów zwierząt. Obecnie przebywa w schronisku ponad 100 psów.

Określono zasadę, iż wyprowadzany poza posesję pies może chodzić wyłącznie na smyczy, a pies rasy uznawanej za agresywną dodatkowo ma mieć założony kaganiec.

Nie należy dopuszczać, aby w zasobach domów wielorodzinnych bądź na prywatnych posesjach utrzymywano bezdomne zwierzęta (dokarmianie i budowa legowisk prowadzi do zadomawiania się zwierząt).

Kto uchyla się od obowiązku ochronnego szczepienia zwierzęcia przeciwko wściekliźnie podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny.

Prowadzenie hodowli lub utrzymywanie psa rasy uznawanej za agresywną wymaga zezwolenia organu gminy właściwego ze względu na miejsce prowadzenia hodowli lub utrzymywania psa.

Wykaz ras psów uznawanych za agresywne (rozporządzenie ministra SW i A): amerykański pit bull terrier, pies z Majorki (Perro de Presa Mallorquin), buldog amerykański, dog argentyński, pies kanaryjski, tosa inu, rottweiler, akbash dog, anatolian karabash, moskiewski stróżujący, owczarek kaukaski.

Komisje Rady zgłosiły trzy wnioski; w trakcie dyskusji zostały one połączone i głosowane jako dwa. Wniosek o opracowanie programu zapobiegania bezdomności i opieki nad zwierzętami przyjęto jednogłośnie, wniosek o rozważenie powołania straży miejskiej przyjęto 10. głosami przy 9. przeciwnych i 2. wstrzymujących się.

Skarga małżeństwa Agnieszki i Adama Kudłacików na odmowę przyznania mieszkania komunalnego została uznana za bezzasadną 12. głosami przy 3. przeciwnych i 6. wstrzymujących się.

Rada przyjęła wniosek radnego Łabędzkiego, żeby Komisja Rewizyjna zbadała skargę państwa Kudłacików w punkcie dotyczącym wcześniejszej sprawy – wymeldowania p. Kudłacik (wówczas Rybaczuk) z lokalu przy ul. Armii Krajowej.

Bazył Stepaniuk, z – ca burmistrza: - Rola burmistrza przy przyznawaniu mieszkań jest w zasadzie techniczna. Główną pracę wykonuje Społeczna Komisja Mieszkaniowa, a tryb przydzielania mieszkań wynika z uchwały Rady Miasta z 2003 r. – należy spełniać zawarte w niej kryteria. W przypadku państwa Kudłacików prośba o przydział mieszkania komunalnego nie mogła być spełniona ze względu na nadmetraż w zajmowanym lokalu.

Mieszkaniec Hajnówki (brak zgody na przetwarzanie danych osobowych) zaskarżył prawomocność przejęcia przez gminę terenów Wspólnoty Gruntowej Dolna i zażądał od gminy wydania praw udziału we Wspólnocie w związku z odziedziczeniem praw do gruntów.

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny podzielił zdanie mieszkańca, a w uzasadnieniu podał min.: Przez wiele lat nie było organów reprezentujących spółkę. Za sugestią gminy Hajnówka pojawił się pomysł zagospodarowania nieruchomości poprzez urządzenie w tym miejscu zbiornika wodnego. Działania gminy szły w kierunku nawiązania kontaktu z liderami społeczności zamieszkującej w obrębie ul. Dolnej, aby w uzgodnieniu z nimi realizować zamierzony uprzednio cel. Niewątpliwie jest, iż gminie przyświecały szlachetne intencje, a podjęte działania zostały podporządkowane interesom lokalnej społeczności. Dnia 27 stycznia 2005 r. odbyło się ogólne zebranie członków spółki. Z przebiegu zebrania należy sądzić, iż nad podjęciem uchwały w sprawie tak ważkiej jak zbycie wspólnoty gruntowej w formie darowizny procedowano zbyt pośpiesznie. Określając krąg osób uprawnionych do wspólnoty opierano się na danych z rejestru gruntów, nie dokonano jednak ich weryfikacji. W rezul-

tacie doszło do podjęcia uchwały sprzecznej z ustawą o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych i do zawarcia umowy darowizny nieważnej, albowiem sprzecznej z ustawą.

A. Ochryciuk: - Nie kwestionuję wyroku sądu, przyjmowaliśmy darowiznę w najlepszej wierze i w przekonaniu, że strona formalno – prawna jest uregulowana, co gwarantowała osoba notariusza. Z tego co zaszło trzeba wyciągnąć wnioski. Należy zwrócić się do sądu o ustanowienie kuratora do odbudowy organów Wspólnoty. Jeżeli sprawy własnościowe zostaną uporządkowane, a tereny prawomocnie przekazane gminie istnieje duże prawdopodobieństwo otrzymania funduszy unijnych na budowę zbiornika wodnego.

Radni powzięli uchwałę o uznaniu skargi za zasadną i zaleceniu burmistrzowi działań zmierzających do odbudowy organów Wspólnoty Dolna.

Mieszkaniec Hajnówki nie był zadowolony z treści powziętej uchwały i zapowiedział dalsze działania, nie precyzując jednak ich kierunku.

Uchwałę o przedłużeniu czasu obowiązywania dotychczasowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków powzięto przy jednym głosie wstrzymującym się, a o udzieleniu pomocy finansowej przy siedmiu głosach wstrzymujących się.

Miasto	Data wprowadzenia opłaty	Woda zł/m3	Ścieki zł/m3	Opłata abonamentowa zł/m-c
Białystok	01.06.2005	2,23	2,27	-
Bielsk Podlaski	01.08.2007	2,14	3,15	6,10
Łapy	01.03.2008	2,02	2,74	3,36
Siemiatycze	04.06.2007	2,14	3,80	2,46
Czarna Białostocka	01.01.2008	2,42	3,73	1,24
Grajewo	01.07.2007	1,90	3,00	-
Augustów	01.02.2008	2,41	3,28	-
Łomża	01.01.2008	2,35	3,96	5,35
Supraśl	01.01.2008	2,87	3,93	-
Hajnówka	01.05.2007	1,64	2,55	1,12

Pomoc finansowa w kwocie 90.000 zł jest skierowana do starostwa jako udział gminy w przebudowie kanalizacji deszczowej w ul. 11 Listopada.

Uchwałę o zmianach w budżecie na 2008 r. powzięto 18. głosami za, przy 2. przeciwnych. Konieczność dokonania zmian wynikała min. z wycofania budowy ZZO z Listy Projektów Kluczowych, stąd pilna potrzeba wykonania pola składowego na odpady, przesunięcia terminu budowy infrastruktury drogowej (Żabia Górka i Odległa) na 2009 r. w związku ze zmianą harmonogramu naboru wniosków ze środków unijnych oraz zwiększenia kwoty subwencji oświatowej o 208.767 zł.

Powzięto również uchwały w sprawach: zmiany uchwały w sprawie Planu rozwoju lokalnego gminy na lata 2004 – 2013 – wpisanie do Planu budowy ulic Żabia Górka i Odległa zwiększa możliwość uzyskania dofinansowania na składany projekt; usta-

lenia wysokości opłaty za świadczenia publicznych przedszkoli – 90 zł miesięcznie, pomniejszone o 10 zł przy drugim i każdym następnym dziecku; ustalenia zasad korzystania ze stołówek zorganizowanych w szkołach prowadzonych przez gminę – cena obiadu we wszystkich placówkach wyniesie 3,50 zł; zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych i nadania nazw ulicom zgodnie z propozycjami mieszkańców – Oceaniczna (obręb Górna), Spokojna (obręb Stara Judzianka i Poryjewo), Truskawkowa (obręb Targowa); wyrażenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości stanowiącej własność gminy – przekazanie gruntu Aresztowi Śledczemu pod budowę pawilonu zamkniętego.

Wolne wnioski, zapytania.

Radna Chaniło: - Ponieważ ul. Kolejowa nie jest przewidziana do przebudowy, konieczne jest nawiezenie żwirem dołu od ul. Piłsudskiego.

Radny Sokołowski: - Co się stanie, jeżeli Wspólnota nie przekaże gruntów, a skarżący mieszkaniec zażąda wyodrębnienia swoich?

Radny Rakowicz: - Przypominam o potrzebie włączania się w inwestycje drogowe z innymi zarządcami dróg i naprawę chodników w ulicach miejskich.

Radny Wiatrowski: - Czy prawdą jest, że mieszkańcy są przymuszani przez ZGM do wymiany drzwi zewnętrznych na własny koszt?

Radny Dzik: - Przy ul. Nowowarszawskiej samochody nie mieszczą się na parkingach, a obok są tereny gminy, które można wykorzystać na ich powiększenie. Niektóre ulice o nawierzchni gruntowej wymagają nawiezenia żwiru lub kruszywa. Należy koniecznie zlikwidować kałużę, tworzącą się zawsze po opadach na ul. Jagiełły przy 3 Maja.

Radny Sacharczuk: - Pobliskie miasta szykują się do poprawy estetyki wraz z wiosną, powinniśmy i my o to zadbać.

Radny Surel: - Mieszkańcy ul. Odległej chcieliby podłączyć się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Należy pilnować i systematycznie naprawiać drogi gruntowe.

Radny Popow: - Kiedy zostanie rozdzielona ogólnospławna kanalizacja w ul. 11 Listopada?

Radna Dymińska: - Należy priorytetowo potraktować przebudowę ul. Parkowej ze względu na letnie imprezy.

Irena Baranowska, przew. RO Lipowa: - Czy są plany wykorzystania kotłowni na os. Lipowa?

Burmistrz A. Ochryciuk: - Projekt modernizacji ulic Armii Krajowej i Kolejki Leśne jest wykonany, planowane jest przedłużenie ścieżki rowerowej i przebudowa chodników.

Ulica Kolejowa zostanie naprawiona.

W sprawie terenów Wspólnoty Gruntowej Dolna wykażmy cierpliwość.

O budowie chodników będziemy rozmawiali z zarządcami dróg.

Zapewne odbywają się zebrania wspólnot, mają miejsce głosowania; to członkowie wspólnot decydują, na co przeznaczają się środki z funduszu remontowego.

W sprawie parkingu należy spotkać się w terenie i ustalić ewentualne miejsca parkingowe.

Mamy zapewnienie PZDW, że w tym roku zostanie zlikwidowane zastoisko wody przy skrzyżowaniu 3 Maja i Jagiełły.

Ulica Odległa jest przewidziana do kanalizacji w planach PWiK. Starostwo składa wniosek na przebudowę ul. 11 Listopada, nasza darowizna związana jest właśnie z rozdzielaniem kanalizacji.

Dokończenie na str. 15

KONTROLE W URZĘDZIE

Komisja Rewizyjna Rady Miasta zgodnie z planem pracy na 2007 rok przeprowadziła w Urzędzie Miasta i jednostkach podległych kontroli dotyczące: sprzedaży nieruchomości i lokali, odraczania, rozkładania na raty i umarzania spłat należności pieniężnych oraz wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.

Sprawdzono zgodność zastosowanych procedur z obowiązującymi przepisami, sposób przeprowadzenia przetargów, prawidłowość dokonanych ulg i umorzeń oraz zasadność wyrażenia odmowy lub zgody na wynajem lokalu.

Przeprowadzono szczegółową kontrolę sprzedaży w 2006 roku trzech działek w trybie przetargu (przy ulicach: Białowieskiej, Księdza Wierobieja, Odległej), pięciu działek w trybie bezprzetargowym (cztery na uzupełnienie działki, jedną na działalność handlową), oraz czterech lokali z zasobów gminy (z zastosowaniem obowiązujących stawek bonifikaty).

Komisja stwierdziła, że kontrolowane sprawy były załatwiane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dyrektor Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej umorzył zadłużenia w czterech przypadkach (kwoty od 322 do 3.023 zł) z powodu śmierci dłużnika, wyjazdu dłużnika za granicę lub bezzasadności egzekucji, oraz na prośbę dłużników dokonał w pięciu sprawach odroczeń lub rozłożenia spłaty na raty w terminach i ratach określonych w ugodzie.

Dyrektor Zakładu Komunikacji Miejskiej umorzył należność pieniężną w czterech przypadkach (kwoty po 50 lub 80 zł) z powodu braku możliwości egzekucji.

Burmistrz miasta na wniosek dwóch dłużników rozłożył na określone terminowo raty spłaty wierzytelności z tytułu zajęcia pasa drogowego – zadłużenia powstały w wyniku trudności gospodarczych dłużników. Brak spłaty którejkolwiek z rat został obwarowany rygiem natychmiastowej wymagalności wraz z odsetkami.

Burmistrz miasta przychylił się do wniosku dłużnika i rozłożył na raty zaległe spłaty w kwocie 13.421 zł z tytułu użytkowania wieczystego działki.

Komisja stwierdziła zgodność załatwiania skontrolowanych spraw z obowiązującymi przepisami, natomiast w sprawie zaległości z tytułu wieczystego użytkowania działki zaleciła niezwłoczne podjęcie czynności prawnych zmierzających do wyegzekwowania należności włącznie z drogą sądową.

Komisja Rewizyjna przeprowadziła również kontrolę sposobu realizacji uchwały RM w sprawie zasad wynajmowania lokali w zakresie przydziału mieszkań w roku 2006. Przedmiotem kontroli były następujące sprawy: odmowa przydziału lokalu z powodu posiadania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do mieszkania spółdzielczego i przekroczenia kryterium dochodowego; odmowa przydziału lokalu z powodu orzeczenia przez sąd braku uprawnień do lokalu socjalnego; negatywne rozpatrzenie podania o przydział z powodu braku faktycznego adresu zamieszkania i niemożności sprawdzenia przez Społeczną Komisję Mieszkaniową warunków mieszkaniowych; odmowa przydziału z powodu nadmetrażu i przekroczenia kryterium dochodowego; negatywne zaopiniowanie wniosku ze względu na brak faktycznego adresu zamieszkania; pozytywne rozpatrzenie wniosku o przydział lokalu socjalnego ze względu na zadłużenie wnioskodawcy w dotychczas zajmowanym lokalu; odmowę zamiany lokalu - wskazany przez wnioskodawczynię lokal był przedmiotem najmu; pozytywne rozpatrzenie dwóch wniosków o umożliwienie wstąpienia w stosunek najmu po śmierci dotychczasowego najemcy; przekwaterowanie mieszkańców dwóch budynków komunalnych ze względu na potrzebę wykonania gruntownego remontu i wykonania prac budowlanych.

Komisja stwierdziła zgodność załatwienia spraw z obowiązującymi przepisami. TT

Ciąg dalszy ze strony 14

Zależy nam, żeby ul. Parkowa została przebudowana do pierwszych masowych imprez.

Spółdzielnia Mieszkaniowa wyraża zainteresowanie zagospodarowaniem kotłowni, później od tego odstąpiła wobec czego prezes PEC ogłosił przetarg. Proponuję doprowadzenie do spotkania mieszkańców, Zarządu Spółdzielni i przedstawiciela burmistrza.

TT

Zadania inwestycyjne Urzędu Miasta w 2008 roku:

- budowa ul. Fabrycznej – 158.000;
- budowa ul. Partyzanckiej (odcinek Piłsudskiego – Żeromskiego) – 110.000;
- wykonanie dokumentacji oraz budowa ul. Modrzewiowej - 163.000;
- budowa chodników w ulicach: Armii Krajowej, Poddolnej, Miłkowskiego, Kosidłów, Zielonej i Białowieskiej – 114.595;
- wykonanie dokumentacji technicznej na przebudowę dróg gminnych i powiatowych – 91.195 (+ 20.000 Starostwo, 333.585 fundusze strukturalne);
- wykonanie kanalizacji deszczowej w ul. 11 Listopada (I etap przebudowy ulicy) – 90.000;
- przebudowa ul. Parkowej – 350.000;
- budowa ul. Strzeleckiej – I etap (kanalizacja deszczowa i wymiana gruntu) – 140.000;
- wykonanie dokumentacji technicznej zbiornika wodnego przy ul. Poddolnej – 84.000;
- wykup gruntów – 250.000;
- opracowania geodezyjne i kartograficzne – 35.300;
- zakup komputerów – 30.000;
- wykonanie dokumentacji projektowej hali sportowo – widowiskowej przy ZS nr 2 – 275.000;
- wykonanie termomodernizacji Przedszkola Samorządowego nr 5 budynku żłobka wraz z dokumentacją i audytem energetycznym – 254.000;
- budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów I etap (wykonanie pola na składowisko odpadów) – 600.000;
- budowa oświetlenia w ulicach: Sołoniewicz, Nadbrzeżna, Skarpowa – Warszawska (garaże) – 220.000;
- wykonanie dokumentacji technicznej kompleksu sportowo – rekreacyjnego OS i R – 237.000;
- budowa kompleksu sportowo – rekreacyjnego – 433.000;
- budowa miejskiej krytej pływalni – 400.000 (+ 300.000 środki otrzymane z Totalizatora Sportowego).

Ogółem środki finansowe z budżetu miasta przeznaczone na inwestycje w 2008 r. – 4.035.090 zł.

Handel i usługi w Hajnówce w okresie międzywojennym (1919 – 1939).

Włodzimierz Poskrobko

Rozwój handlu i usług odbywał się równocześnie z odbudową i rozbudową poniemieckich zakładów przemysłowych: Tartaku, Fabryki Chemicznej, Kolejek Leśnych i Terpentyniarni. Proces ten postępował żywiołowo, bez kontroli władz administracyjnych. W Hajnówce nie było utrwalonej infrastruktury architektonicznej, która narzucałaby planowy rozwój osady, a plany rozwoju przestrzennego oczywiście nie istniały, chociaż pozwolenia na budowę były niezbędne, a wydawał je technik budowlany, p. Wiecieżyński. Należy pamiętać, że przez kilkanaście lat jedyną władzą był sołtys i dopiero w 1934 roku przeniesiono Urząd Gminy z Łosinki do Hajnówki i wybrano Radę Gminy na czele z wójtem. Rada liczyła dwadzieścia osób: jedenaście z pierwszej listy BBWR – z tej listy został wybrany wójt, p. Kowalczyk – trzech z drugiej listy BBWR, której przewodził p. Zakrzewski; sześciu radnych było przedstawicielami PPS. Do tego czasu prawobrzeżna część sołectwa osady Hajnówka podlegała gminie Łosinka, a lewobrzeżna – gminie Białowieża. Ostatnim sołtysem w latach 1938 – 39 był p. Kalenik Bujnowski.

O dynamicznym rozwoju Hajnówki najlepiej świadczy

wa (Księdza Wierobieja), Batorego, 3 Maja, część Lipowej, Warszawska, oraz kilka pomniejszych: Ogrodowa (Kosiółów), Polna (Grunwaldzka) i Boczna. Między ulicami Targową i Boczną (obecnie teren Zespołu Szkół Zawodowych) powstał plac targowy o powierzchni ok. 1,5 ha, a zwyczajowym dniem targowym była środa.

Przy wymienionych ulicach budowano na ogół drewniane, parterowe domy mieszkalne, z pomieszczeniami na handel i usługi w frontowej części. Budynki nie posiadały wodociągów ani kanalizacji, a do 1933 r. jedynym źródłem światła była lampa naftowa. Oświetlenie elektryczne zaczęto wprowadzać sukcesywnie po uruchomieniu w tartaku maszyny parowej z generatorem elektrycznym. Pomieszczenia ogrzewano piecami, a palono w nich drewnem. Wodę czerpano ze studni – zazwyczaj z jednej studni korzystali właściciele kilku posesji – śmieci wywożono w wyznaczone miejsca, a nieczystości zakopywano na działkach.

Autor artykułu postanowił ustalić, przy pomocy kilku starszych mieszkańców naszego miasta, wykaz sklepów i pracowników rzemieślniczych, w których prowadzono przed wojną działalność handlową i usługową oraz nazwiska ich pierw-

wzrost liczby mieszkańców – jeśli w 1921 roku osada liczyła około 800 mieszkańców, to w 1938 już około 17 tysięcy. Szczególnie intensywny napływ przybyszów w poszukiwaniu pracy nastąpił w latach 1930 – 1934, kiedy wybudowano i uruchomiono duży Tartak Państwowy, w którym znalazło zatrudnienie ponad 1500 pracowników.

Handlem i usługami zajmowali się głównie przybysze, w tym i pochodzenia żydowskiego. Polacy najczęściej pochodzili z województw: lubelskiego i łódzkiego, natomiast przybysze wyznania mojżeszowego przesiedlali się do Hajnówki z okolicznych miejscowości: Orli, Narwi, Narewki, Kleszczel i Bielska Podlaskiego.

Handel i usługi rozwijały się przede wszystkim w powstającym śródmieściu, które tworzyły następujące ulice: Targo-

wych właścicieli; niestety, pełnej listy nie udało się zrekonstruować.

Opis obiektów rozpoczynam od prawej strony ulicy Targowej i skrzyżowania z ul. 3 Maja (obecnie rondo). Znajduje się tu parterowy, murowany dom; pierwszym jego właścicielem był p. Godlewski, a mieścił się w nim sklep cukierniczy. Od tego budynku aż do domu z numerem 10 stara zabudowa już nie istnieje. Był tam m. in. sklep z mięsem i wędlinami p. Protasiuka, sklep piekarniczy p. Konopiatego, wyznania mojżeszowego i jeszcze dwa sklepy, których branży nie udało się ustalić. Przed domem z numerem 10 znajdował się zaułek, gdzie zbudowano żydowską bożnicę – często wybijane szyby świadczyły o niezbyt życzliwym stosunku niektórych mieszkańców do Żydów. (W Hajnówce były co jakiś

czas rozrzuć ulotki treści: *Jest to sprawa oczywista, każdy Żyd to komunista*, które być może oddawały w pewnym stopniu sytuację wielkomiejskiego proletariatu, ale w żadnej mierze nie przystawały do hajnowskiej rzeczywistości. Wśród hajnowskich robotników nie było Żydów; najczęściej pracowali oni na własny rozrachunek w myśl zasady *Lepszy mały handelek, niż duży szpadelek*, a to wykluczało prokomunistyczne sympatie).

Drewniany, jednopiętrowy budynek z numerem 10 należał początkowo do p. Rakowskiej, a później w ramach koligacji rodzinnych został własnością rodziny Orzechowskich i jest nim do dziś. Mieściły się w nim dwa sklepy: win i wódek, oraz tekstylny. We wrześniu 1939 roku został zajęty przez wojsko niemieckie na siedzibę komendantury.

W budynku nr 12 znajdował się żydowski sklep, którego właściciela nie udało się ustalić, natomiast pod numerem 14 (róg Ogrodowej i Kosidłów) sklep win i wódek p. Forkasiewicz. Należy dodać, że sklepy monopolowe mogli prowadzić tylko weterani wojny polsko – bolszewickiej. Zdecydowanie najpopularniejszym napojem alkoholowym była wódka czysta, już wtedy obdarzona czerwoną nalepką, a pojemności butelek były następujące: kruczek (125 ml), ćwiartka, pół litra i litr. Cena pół litra gorzałki wynosiła 2 zł, co stanowiło równowartość puda (16 kg) żyta; dniówka robotnika wynosiła 2,5 – 3 zł.

Za skrzyżowaniem z ulicą Kosidłów, w miejscu nowej, współczesnej zabudowy znajdowały się dwa budynki: w jednym był sklep z pieczywem p. Niewińskiego, w drugim sklep spożywczo – kolonialny Żyda Kraśniańskiego. W istniejącym do dziś zaułku były budynki olejarni produkującej olej lniany, której właścicielem był p. Kosiński.

W kolejnym budynku, jednopiętrowym, mieściły się: apteka pp. Nurzyńskiego i Gołaszewskiego, oraz sklep z materiałami piśmienniczymi i książkami p. Mikułowskiego; właścicielem budynku był p. Zakrzewski, a w czasie okupacji niemieckiej znajdowała się tu siedziba policji. W następnym, niewielkim domku, Żydzi sprzedawali niekoszerne mięso: wołowinę i baraninę, a w kilku następnych, dziś nieistniejących, znajdowały się sklepy spożywcze i piekarnicze. Murywany budynek pod obecnym numerem 32 – wówczas sklep tekstylny – należał do p. Siedleckiej. Właścicieli dwóch ko-

lejnych budynków, które należały do Żydów i prowadzono w nich działalność handlową, nie udało się ustalić.

Po lewej stronie ulicy Targowej, za terenem Zespołu Szkół Zawodowych znajdował się sklep z różnymi towarami p. Jarzęckiego. Dzisiejszy budynek nr 5 mieścił sklep mięsa i wędlin p. Włodarskiego, pod numerem 7 na parterze był sklep Spółdzielni Spożywców „Społem”, a na piętrze biuro Spółdzielni. W budynku oznaczonym dziś numerem 9 znajdował się zakład rymarski (wyrób i sprzedaż uprząży) Żyda, p. Jabłonowicza, a na zapleczu, czyli od strony targowiska – herbaciarnia, czynna głównie w dni targowe. Pod numerem 11 był sklep z pieczywem p. Proppego, z pochodzenia Niemca – jego piekarnia znajdowała się w dzielnicy Parcele przy ul. Warszawskiej. Następny niewielki budynek mieścił tylko sklep z mięsem niepełnowartościowym, tzw. Tanią Jatkę, a kolejny (nr 13) żydowski sklep, którego właściciela nie ustalono. W domu handlowym pod numerem 15 znajdowało się kilka sklepów żydowskich, w których sprzedawano m. in. maszyny do szycia, radioodbiorniki, galanterię, a jego właścicielem był p. Iwaniuk.

Pod obecnym numerem 17. był sklep z materiałami tekstylnymi Żyda Epsteina, pod 19. żydowski sklep z galanterią, pod 21. prowadzono sprzedaż mięsa i wędlin (właściciele pp. Wnętrzyccy), pod numerem 23 dziadkowie obecnych właścicieli, pp. Wasilewskich sprzedawali mięso i wędliny. Sąsiedni domek z numerem 25 był własnością p. Andrzejewskiego, który prowadził pracownię fotograficzną, pod numerem 27 znajdował się magiel p. Rydzewskiego, a w ostatnim, obecnie znacznie przebudowanym, restauracja z wyszynkiem p. Woźniaka.

Warty odnotowania jest sposób, w jaki regulowano należności za towary w sklepach spożywczych, a więc tam, gdzie zakupy dokonywano w zasadzie codziennie. Rodzina wywiązująca się regularnie ze swoich zobowiązań posiadała zeszyt zakupów; z takim zeszytem nawet dziecko mogło załatwiać sprawunki, a właściciel wpisywał do zeszytu kopiowym ołówkiem nazwy artykułów, ilość i cenę. Należność uiszczała głowa rodziny – zazwyczaj był to ojciec – raz w miesiącu. Należy dodać, że taki wpis o zakupach znajdował się tylko w zeszycie klienta, sprzedający nie prowadził własnego rejestru.

Nasi mniejsi sąsiedzi.

Zanim przyfruną do nas pierwsze jaskółki, o których wiemy, że wiosny nie czynią, zazwyczaj miesiąc wcześniej pojawiają się inne gatunki ptaków, goszczących zimą w cieplejszych stronach.

Jesienią przenoszę pryzmę kompostową spod czarnego bzu na warzywnik, a ponieważ ptaki zaraz po przybyciu podpisują na niej listę obecności, stąd z dość dużą dokładnością mogę określić czas ich pojawienia się.

Najwcześniej można zobaczyć szpaki, a jest to tym łatwiejsze, że przebywają w gromadkach po kilka ptaków; termin ich przylotów bywa różny w różnych latach – zdarza się na początku, ale i przy końcu marca; w tym roku po raz pierwszy zobaczyłem je i usłyszałem 29. lutego.

Około dwa tygodnie później swoją obecność oznajmia pliszka. Jest to niewielki, szary ptaszek – stąd nazwa *pliszka siwa* – z drobnymi elementami bieli i czerni na podbródku, piersi i głowce. Pliszka ma wysmukłe ciało i długi ogon, którym przy poruszaniu się po ziemi kiwa w górę i w dół. Podczas przygotowywania gleby pod uprawę zazwyczaj towarzyszy mi para pliszek oczekujących na wygrzebane z ziemi, smaczkowe kaski. W okolicy zalewu Siemianówka gniazduje też inny gatunek pliszki – pliszka żółta.

Tuż za pliszką pojawia się rudzik – tego ptaszka z daleka zdradzają pomarańczowe podbródek i pierś, a z bliższej odległości – duże, wyraziste oczy.

Mniej więcej w tym samym czasie w okolicy posesji przylatują kopciuszki i już sama nazwa wskazuje na zabarwienie tego ptaka, ale odnosi się to tylko do samców, posiadających ponadto białe lusterka na skrzydłach; samice są ciemnoszare, a obie płcie mają rdzawoczerwony kuper, najlepiej widoczny przy rozpościeranym ogonie.

Również przed jaskółkami przylatują makolągwy; samiec tego małego ptaka ma różowoczerwoną pierś, ale najłatwiej go rozpoznać po długiej, dźwięcznej pieśni, którą wykonuje przysiadając na drutach linii napowietrznych lub szczytach domów.

Doskonałym miejscem do obserwacji ptaków i ich zachowań zimą jest karmnik zamontowany w pobliżu okna; jeżeli umieścimy w nim słoninę, natychmiast pojawiają się sikorki bogatki, bardzo u nas pospolite; rzadziej zobaczymy nieco mniejszą, za to bardziej bojową modraszkę z niebieskawą główką, a do zupełnie przypadkowych należy uznać obecność najmniejszej z sikor, sikory ubogiej, pyszniacej się czarnym berecikiem

dok. na str. 19.

XI sesja Rady Powiatu – 28.02.2008 r.

Informacja o pracy Zarządu w okresie międzysesyjnym.

Zarząd przekazał SPZOZ nieodpłatnie nieruchomości niezabudowaną o pow. 0,21 ha w Białowieży i nieruchomość z budynkiem GOZ w Kleszczelach. Ponownie ogłoszono przetarg na sprzedaż działek pod budownictwo mieszkaniowe przy ul. Wróblewskiego w Hajnówce. Powierzono Halinie Sirak pełnienie obowiązków dyrektora Powiatowego Ośrodka Wsparcia na okres jednego roku; Zenaida Kiendyś zwróciła się o udzielenie bezpłatnego urlopu z przyczyn osobistych. Przekazano SPZOZ 20 tys. zł na remont Oddziału Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej.

Interpelacje i zapytania radnych.

Radny Kulbacki: - Zgłaszałem do Urzędu Marszałkowskiego wniosek o ustawienie lustra na skrzyżowaniu w Nowosadach. Otrzymałem odpowiedź, że komisja pozytywnie zaopiniowała wniosek, a lustra nadal nie ma.

Radny Michalak: - Jaka decyzja zapadła w sprawie powołania Ośrodka Wsparcia Kryzysowego? Zgłaszałem potrzebę budowy obiektu rehabilitacyjno – terapeutycznego w celu poszerzenia oferty turystycznej. Czy są plany połączenia Centrum Kształcenia Zawodowego z ZSZ?

Radny Małaszewski: - Należy ponownie wystąpić do PZDW o przebudowę drogi Dubicze – Jelonka.

Radny Petruk: - Czy podejmowane są działania w sprawie przebudowy drogi Hajnówka – Białowieża? Co z przebudową ulic w Białowieży? Jaka jest decyzja co do GOZ w Białowieży?

Rada przyjęła: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Rzecznika Konsumentów, Sprawozdanie z działalności Komendy Powiatowej Policji, Informację o realizacji powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego, Sprawozdanie z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego.

W 2007r. wodociągi zaopatrywały 46586 mieszkańców powiatu w wodę do spożycia, co stanowi około 97,4% ogółu mieszkańców.

Na przestrzeni roku w/w wodociągi zapewniały wodę w sposób trwały, brakowało wody i przerw w dostawach ciągłych wody nie zgłaszano, nie wystąpiły również sytuacje stwarzające zagrożenie zdrowotne pod względem wskaźników bakteriologicznych. Jednak w porównaniu do 2006 roku znacznie większa liczba mieszkańców otrzymywała wodę o kwestionowanej jakości ze względu na stwierdzone przekroczenia parametrów fizykochemicznych (przekroczenia stężenia manganu, mętności, barwy i żelaza). 7 wodociągów zaopatrywało 30285 osób w wodę o warunkowej jakości, natomiast z 16 wodociągów 16301 osób otrzymywało wodę przydatną do spożycia.

W powiecie hajnowskim mieszkańcy 19 wsi i 21 przysiółków korzystało z wody z własnych studni przydomowych.

W 2007r. wystąpiły 3 ogniska rodzinnych zatruc masowych, które dotyczyły:

I ognisko - zatrucie 2 dzieci w mieszkaniu prywatnym, spowodowane było pałeczkami Salmonella Enteritidis. Prawdopodobnie źródłem były jaja.

II ognisko – zatrucie 3 osób na przyjęciu weselnym, w którym uczestniczyło 56 osób, nosicieli bezobjawowych –

8. Czynnikiem etiologicznym zatrucia była Salmonella Enteritidis, źródłem zatrucia jaja kurze, zaś nośnikiem potrawy podawane na przyjęciu weselnym.

III ognisko – zatrucie 4 osób na śniadaniu urodzinowym, w którym uczestniczyło 9 osób, nosicieli bezobjawowych - 4 osoby. Czynnikiem etiologicznym była Salmonella Enteritidis, źródłem jaja kurze.

W rejonie działania KPP Hajnówka w 2007 roku nastąpił spadek zagrożenia przestępczością. W analitycznym okresie stwierdzono ogółem popełnienie 1529 czynów przestępczych (spadek o 77), popełnionych przez 1032 sprawców (mniej o 166), w tym 105 czynów (wzrost o 48) popełnionych przez 73 osoby nieletnie (wzrost o 21), osiągając wskaźnik dynamiki 95,2%.

W strukturze przestępczości dominowały przestępstwa kryminalne, które stanowiły 51,5% ogółu zaistniałych czynów (w 2006r. - 46,7%). W stosunku do roku ubiegłego w tej kategorii nastąpił nieznaczny wzrost czynów przestępczych z 750 do 787, wskaźnik dynamiki: 105%.

W kategorii przestępstw kryminalnych odnotowano wzrost zagrożenia w czynach (w porównaniu do 2006r.): rozbój i wymuszenie rozbójnicze z 23 do 70 (wzrost o 47); bójka lub pobicie z 17 do 24 (wzrost o 7); uszkodzenie rzeczy z 58 do 74 (wzrost o 16); krótkotrwały zabór pojazdu z 6 do 14 (wzrost o 8); przestępstwa narkotykowe z 8 do 77 (wzrost o 69).

Spadek zagrożenia: kradzież mienia z 169 do 130 (spadek o 39); kradzież z włamaniem z 151 do 115 (spadek o 36); uszczerbek na zdrowiu z 36 do 24 (spadek o 12); oszustwo z 25 do 12 (spadek o 13); fałszerstwo z 81 do 58 (spadek o 23); kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości z 657 do 564 (spadek o 93).

Zatrważającym jest znaczny wzrost przestępczości nieletnich i to zarówno w ilości nieletnich sprawców jak i popełnionych przez nich czynów karalnych. Stan zagrożenia przestępczością nieletnich w rejonie działania Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce i podległych jej Posturunków Policji w terenie w 2007 roku wyrażał się liczbą 105 czynów karalnych, popełnionych przez 73 nieletnich sprawców.

W porównaniu do 2006 roku, kiedy to 52 nieletnich sprawców popełniło 57 czynów karalnych, oznacza to wzrost o 48 czynów karalnych (wskaźnik dynamiki 184,2%) oraz wzrost o 21 sprawców (140,4%).

Na ogółem stwierdzone 1529 czynów przestępczych, przestępczość nieletnich w 2007 roku wyrażająca się wg statystyki liczbą 105 czynów karalnych, stanowiła 6,9 %. Jest to więc wzrost o 3,4 % w stosunku do roku ubiegłego, gdzie przestępczość nieletnich wynosiła 3,5% ogólnej liczby czynów przestępczych.

Stwierdzono 77 czynów z ustawy „O przeciwdziałaniu narkomanii”, z czego 75 popełnił jeden dorosły sprawca oraz 2 czyny jeden nieletni. Największe zagrożenie przestępczością narkotykową występuje na terenie Hajnówki, lecz powyższe zjawisko nasila się także na terenie poszczególnych gmin powiatu hajnowskiego.

W ramach działań dotyczących ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie, uzyskano następujące efekty:

Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem) - **408 (spadek o 155)**

w tym dot. przemocy w rodzinie objętych procedurą „NK” - **94 (spadek o 103);**

z czego na terenie: miasta- **57 (spadek o 60)**, wiejskim- **37 (spadek o 43)**

Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem - **139 (spadek o 181)** w tym: kobiety - **80 (spadek o 113)**, mężczyźni - **7 (wzrost o 4)**, małoletni do ukończenia 13 lat - **31 (spadek o 58)**, małoletni w wieku od 13 do 18 lat - **15 (spadek o 20)**.

Liczba sprawców przemocy domowej ogółem - **92 (spadek o 104)** w tym: kobiety - **1 (spadek o 1)**, mężczyźni - **91 (spadek o 102)**, nieletni - **0 (na tym samym poziomie)**.

W 2007 roku na podległym terenie zanotowano w sumie **586 (mniej o 68)** zdarzenia drogowe, spowodowanych przez 533 sprawców, z czego **39 (mniej o 8)**, wypadków drogowych, w których zginęło **10 osób (spadek o 8)** oraz **44 osób** zostało rannych (**mniej o 5**). Z tej liczby **515 (spadek o 111)** to kierujący pojazdami w stanie nietrzeźwości. Jest to najwyższa kategoria przestępstw zaistniałych na terenie powiatu hajnowskiego.

Ogółem **12 sprawców wypadków (wzrost o 6)** i **13 kolizji (wzrost o 8)** było w stanie nietrzeźwości.

Sprawcami wypadków byli: rowerzyści - **3 (wzrost o 1)**, motocykliści - **1 (wzrost o 1)**, kierujący samochodami osobowymi - **29 (spadek o 7)**, kierujący samochodami ciężarowymi - **0 (spadek o 3)**, kierujący autobusami - **1 (wzrost o 1)**, piesi - **4 (spadek o 2)**.

Jednogłośnie radni powzięli uchwały w sprawach: zmian w budżecie na 2008 r., ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatkowych składników wynagrodzenia, ustalenia zasad korzystania ze stołówek szkolnych; podziału środków PFRON przy jednym głosie przeciwnym i jednym wstrzymującym się, rozpatrzenia i uznania za bezzasadną skargi „Your School” na działalność dyrektora PUP przy jednym głosie wstrzymującym się.

Zwiększono część oświatową subwencji ogólnej o 109.483 zł; zapisano dochody: 102.727 zł – częściowa

refundacja kosztów realizacji projektu *Rozwój turystyki transgranicznej w regionie Puszczy Białowieskiej* i 29.952 zł z tytułu realizacji przez ZSS projektu *Od edukacji do integracji*.

Radny Michalak: - Czy istnieje możliwość zwiększenia kwoty na turnusy rehabilitacyjne?

Paweł Szymaniuk, dyr. PCPR: - *Trudno jest odpowiedzieć na to pytanie; w ubiegłych latach zwiększano środki finansowe w trakcie roku budżetowego średnio o kilkanaście procent, ale pewności, że tak będzie i w tym roku, nie ma.*

Odpowiedzi na interpelacje i zapytania radnych.

Starosta Włodzimierz Pietruczuk: - *W sprawie lustra będziemy interweniować. Domyślam się, że radnemu chodzi o Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Zarząd nie podjął decyzji, należy ona do kompetencji Rady. Badamy koszty i celowość organizacji Ośrodka, rozpatrywane jest zastępcze realizowanie zadań. Budowa ośrodka rehabilitacyjno – wypoczynkowego może być realizowana przy posiadaniu funduszy na ten cel; wskazany byłby inwestor zewnętrzny. Plan połączenia szkół był dyskutowany z dyrektorami, ale na razie został odłożony. Ponowimy wniosek w sprawie drogi Dubicze – Jelonka. Będziemy przekonywać ZDW do potrzeby modernizacji drogi Hajnówka – Białowieża. Projekty na przebudowę dróg w Białowieży mamy przygotowane, natychmiast po uruchomieniu programów złożymy wnioski – będzie to już czwarte podejście. Na budowę GOZ jest zezwolenie i dokumentacja, Rada Gminy przeznaczyła 200.000 zł na inwestycję, w najbliższym czasie odbędzie się spotkanie z zainteresowanymi stronami. Inwestorem jest SPZOZ, jeżeli gmina wyrazi zainteresowanie, prześlemy działkę i projekt.*

Wolne wnioski.

Radny Michalak: - *Mieszkańcy wyrażają zainteresowanie oglądaniem przebiegu sesji Rady w Telewizji Kablowej.*

Starosta: - *Ile wyniosłyby koszty?*

Radny Michalak: - *Byłoby to nieodpłatnie.*

Przewodniczący Sergiusz Kojło: - *Należy rozważyć tę propozycję.*

TT

dok. ze str. 17

– nie sprawdzałem, czy moherowym – ponieważ niechętnie wychyla ona nos z puszczańskich ostępów. Przy wystąpieniu silniejszych i długotrwałych mrozów niewykluczone jest, że do karmnika zajrzą dzięcioły: mały, średni i duży, kowaliki i sójki. Po nasypaniu ziarna w karmniku pojawiają się oczywiście wróble i mazurki, ale tuż za nimi ścigną dzwonce, zięby i szczygły, a wszystkie te gatunki łatwo rozpoznamy posługując się atlasem ptaków i z czasem nauczymy się rozróżniać na pierwszy rzut oka.

* * *

Rozpoznawanie ptaków nie jest rzeczą prostą, zwłaszcza tych skrytych wśród liści lub siedzących na wierzchołkach wysokich drzew. Większość jest na tyle płochliwa, że nie pozwoli na dokładną obserwację – taki na przykład dzięcioł widząc zainteresowanie przemieszcza się zazwyczaj na drugą stronę pnia drzewa. Znacznym ułatwieniem jest znajomość głosów ptaków, a tego możemy nauczyć się

albo przez systematyczną obserwację, albo z kaset lub płyt znajdujących się obecnie w sprzedaży. Najbardziej pomocna jest oczywiście lornetka; ułatwia też ona obejrzenie płochę, leśnej zwierzyny, a w upalne, letnie dni przydaje się nawet w Rezerwacie Pokazowym Żubrów, kiedy zwierzyna w poszukiwaniu cienia chroni się w odległe zakątki wolier, o czym warto pamiętać wioząc tam swoje pociechy lub znajomych z innych części kraju. TT

20.05.2008 r. (wtorek) o godz. 18:00 odbędzie się Inauguracja **XXVII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej – „Hajnówka 2008”** w Operze i Filharmonii w Białymstoku. Przesłuchania konkursowe w dn. 22-24.05 br. Ogłoszenie werdyktu jury, wręczenie nagród i Koncert Galowy 25.05.2008r.

Trzy spotkania

Hajnowska MBP w czasie obchodów Tygodnia Bibliotek zaproponowano mieszkańcom trzy spotkania

7maja z **Ryszardem Paterem**, autorem książki „85 lat Parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Hajnówce”

8 maja z **Jarosławem Perszko**, podczas którego znany rzeźbiarz przedstawił niektóre swoje realizacje;

9 maja z **Milką Malzan**, będącym jednocześnie promocją jej najnowszej książki „Nie ma mo-no”.

Wiosna w galerii „Kresy”

W galerii „Kresy” wiosnę przywitano wystawą podlaskich artystów „Ptaki”, której wernisaż odbył się 03.05.2008r. Otwarcie wystawy urozmaicił występ białowieskiej młodzieży z programem słowno – muzycznym, przygotowanym pod kierunkiem Ewy Laprus.